

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2021. február 4. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2021. február 11. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés büntette és más bűncselekmény miatt I.r.vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 2020. március 5. napján kelt 17.B.15/2018/188. számú ítéletét I. r. vádlott, II. r. vádlott és III. r. vádlottakkal szemben megváltoztatja.

I. r. vádlott fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetését börtönbüntetésre enyhíti.

II. r. vádlottal szemben az ellene bűnsegédként elkövetett emberölés büntette [Btk. 160. § (1) és (2) bekezdés a), b) és c) pontja] miatt emelt vád alóli felmentő rendelkezést mellőzi, a II. r. vádlottal szemben társtettesként elkövetett emberrablás büntette [1978. évi IV. törvény 175/A. § (1) bekezdés I. fordulat] miatt indult eljárást tekinti megszüntetettnek.

III. r. vádlott cselekményeit a Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont I. fordulatába ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő társtettesként elkövetett emberrablás büntettének és a Btk. 283. § (2) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő fogolyszökés vétségének minősíti.

III. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének tartamát 7 (hét) évre enyhíti, a végrehajtási fokozatát börtönben állapítja meg.

III. r. vádlott a szabadságvesztésből feltételes szabadságra legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható.

III. r. vádlottal szemben 1.539.600.-(egymillió-ötszázharminckilencezer-hatszáz) forint összegre vagyonelkobzást rendel el.

A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezéseket akként változtatja meg, hogy I. r. vádlott és III. r. vádlottak egyetemlegesen 954.077.-(kilencszázötvennégyezer-hetvenhét) forint bűnügyi költséget kötelesek megfizetni, és az állam terhén maradó bűnügyi költség összege 4.104.227.-(négymillió-száznégyezer-kettőszázhuszonhét) forint.

A beszámításra vonatkozó rendelkezést akként helyesbíti, hogy

- I. r. vádlott 1997. november 11. napjától 1997. november 13. napjáig őrizetben, majd 1997. november 14. napjától 1998. január 16. napjáig előzetes letartóztatásban, 2017. július 10. napjától 2017. július 11. napjáig őrizetben, 2017. július 12. napjától 2018. június 30. napjáig előzetes letartóztatásban, 2018. július 1. napjától 2020. március 5. napjáig letartóztatásban volt, 2020. március 6. napjától közigazgatási terület elhagyását tiltó bűnügyi felügyelet hatálya alatt álló
- III. r. vádlott 2017. június 26. napjától 2017. június 28. napjáig őrizetben, 2017. június 29. napjától 2018. február 19. napjáig házi őrizetben volt, 2018. április 27. napjától 2018. szeptember 19. napjáig kiadatási letartóztatásban volt, 2018. szeptember 20. napjától letartóztatásban lévő.

III. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja

- az őrizetben, kiadatási letartóztatásban és letartóztatásban töltött időt oly módon, hogy egy napi szabadságvesztésnek egy napi fogvatartás felel meg,
- a házi őrizetben töltött időt oly módon, hogy egy napi szabadságvesztésnek 4 (négy) nap házi őrizetben töltött idő felel meg.

I. r. vádlott állandó lakcíme: cím 1., személyazonosító igazolvány száma (külföldiek számára): szem.ig. szám 1. fogvatartási helyének feltüntetését mellőzi.

III. r. vádlott tényleges tartózkodási helye: tartózkodási hely 1.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét I. r. vádlott, II. r. vádlott és III. r. vádlottakkal szemben helybenhagyja.

III. r. vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig letartóztatásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámítja.

A másodfokú eljárásban felmerült 314.292.- (háromszáztizennégyezer-kettőszázkilencvenkettő) forint büntügyi költséget az állam viseli.

A másodfokú bíróság tájékoztatja II. r. vádlottat, hogy kártalanítás jár a letartóztatásért, valamint az elrendelését megelőzően elrendelt őrizetért, ha a bíróság az eljárást jogerős ügydöntő végzésében azért szüntette meg, mert elévülés miatt a vádlott büntethetősége megszűnt.

A kártalanítási igény a kártalanítást igénylő választása szerint egyszerűsített kártalanítási eljárásban vagy kártalanítási perben érvényesíthető. A kártalanítási igény fizetési meghagyásos eljárásban nem érvényesíthető.

A kártalanítási igényt az állammal szemben kell érvényesíteni.

A kártalanítást igénylő a kártalanítást megalapozó határozat vele történő közlésétől számított egy éven belül érvényesítheti a kártalanítási igényét. E határidő elmulasztása jogvesztő.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a 2020. március 5. napján kelt 17.B.15/2018/188. számú ítéletében

- I. r. vádlottat társtettesként elkövetett emberrablás büntette [1978. évi IV. törvény 175/A. § (1) bekezdés I. fordulat és (4) bekezdés] miatt 6 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte,
- II. vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett emberölés büntette [Btk. 160. § (1) és (2) bekezdés a), b) és c) pontja] miatt emelt vád alól felmentette, a II. r. vádlottal szemben társtettesként elkövetett emberrablás büntettének kísérlete [1978. évi IV. törvény 175/A. § (1) bekezdés I. fordulat] miatt indult eljárást megszüntette,
- III. r. vádlottat társtettesként elkövetett emberrablás büntette [1978. évi IV. törvény 175/A. § (1) bekezdés I. fordulat és (4) bekezdés] és fogolyszökés büntette [1978. évi IV. törvény 245. §] miatt halmazati büntetésül 8 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte,
- rendelkezett az I. r. és III. r. vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról,
- az eljárás során összesen felmerült 5.893.242.- forint büntügyi költségből kötelezte I. r. vádlottat 471.795.- forint, III. r. vádlottat 363.143.- forint, míg I. r. vádlottat és III. r. vádlottat

egyetemlegesen 926.645.- forint bünygyi költség megfizetésére, a fennmaradó 4.131.659.- forint bünygyi költség tekintetében akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

[2] Az ítélettel szemben az ügyészség a jognyilatkozat megtételére 3 napot tartott fenn, majd a törvényes határidőn belül

- I. r. vádlott terhére a tényállás téves megállapítása, a cselekmény téves jogi minősítése, valamint a fő- és mellékbüntetés súlyosítása végett,
- II. r. vádlott terhére a vádirat szerinti bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása végett,
- III. r. vádlott terhére a Pest Megyei Főügyészség NF.384/2016/76-1. számú vádirat eredményeként született ítélet vonatkozásában a tényállás téves megállapítása, a cselekmény téves jogi minősítése, valamint a fő- és a mellékbüntetés súlyosítása végett jelentett be fellebbezést.

[3] Az ítélet ellen fellebbezést jelentett be továbbá

- I. r. vádlott felmentésért,
- az I. r. vádlott védője a tényállás és a bűnösség téves megállapítása, valamint eltérő minősítés miatt,
- III. r. vádlott felmentésért,
- a III. r. vádlott védője a bűnösség megállapítása és a minősítés tekintetében, enyhítésért azzal, hogy a fogolyszökés vonatkozásában a minősítéssel egyetért.

[4] II. r. vádlott és védője az elsőfokú ítéletet tudomásul vették.

[5] A Győri Fellebbviteli Főügyészség Bf.334/2019/10-I számú átiratában az ügyészség által II. r. vádlott terhére, bűnösségének vád szerinti megállapítása és büntetés kiszabása végett, I. r. vádlott és III. r. vádlottak terhére, a tényállás téves megállapítása, eltérő minősítés és a büntetés súlyosítása végett bejelentett fellebbezést módosításokkal tartotta fenn. I. r. vádlott és védője, III. r. vádlott és védője által részben felmentésért, részben eltérő minősítésért, harmadrészt enyhítésért bejelentett jogorvoslati kérelmeket nem tartotta alaposnak.

[6] Kifejtette, hogy a felülbírálat I. r. vádlott és III. vádlottak vonatkozásában a Be. 590. § (1)-(2) bekezdése alapján teljes körű, míg II. r. vádlott vonatkozásában korlátozott.

[7] Az elsőfokú bíróság által, a büntetőeljárás szabályok betartásával lefolytatott részletes bizonyítási eljárás eredményeként megállapított ítéleti tényállás [50] bekezdését - I. r. vádlott tárgyaláson tett és a bíróság által elfogadott vallomása (41. számú jegyzőkönyv 9. oldal) alapján - azzal indítványozta kiegészíteni, hogy a rablás miatt II. r. vádlott kiutasításának veszélye miatt nem tettek feljelentést. E kiegészítéssel a tényállás teljes körűen megalapozott.

[8] A törvényszék a rendelkezésre álló bizonyítékokat a tényállás megállapítása szempontjából kulcsfontosságú tényezők tekintetében igen részletesen, az egyéb körülmények vonatkozásában kielégítő mértékben értékelte és elemezte, ezzel indokolási kötelezettségének eleget tett. A megalapozott tényállásból következően II. r. vádlott részvétele az ölési cselekményben nem, csak a már elévült emberrablás büntetében állapítható meg. A tényállás [55-56] bekezdés szerint II. r. vádlott az emberrablás büntetvének befejezett alakzatát követte el, ezért a megszüntető határozatnak is erről a cselekményről kell rendelkeznie. A terhére rótt cselekmények azonban a tettazonosság keretei között értékelendők, ezért a felmentő rendelkezés törvénysértő (Be. 566. § (1) bekezdés).

[9] Az ítélet indokolásából mellőzni indítványozta az alábbi megállapításokat, amelynek nincs tényállásbeli alapja, ezekre vonatkozó ténymegállapítások nincsenek a tényállásban, és az indokolás bizonytalanságai miatt e tényekkel azt ki sem lehet egészíteni:

- a [227] bekezdésből azt, hogy a sértett holttestével feltalált párnahuzat alkalmas eszköze a vallatás során történt szájbetömésnek,
- a [239] bekezdésből azt, hogy a bántalmazás eszköze lehetett akár baseballütő, vagy teleszkópos

acélbot is.

[10] A megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett I. r. vádlott és III. r. vádlottak büntetőjogi felelősségére, és helyesen döntött az időbeli hatály kérdésében is. E körben azonban az indokolás [372] bekezdésből mellőzendő a középértékes szabályra történő utalás, mivel az időbeli hatály eldöntése körében indifferens körülmény.

[11] A megalapozott tényállás alapján a törvényszék helyesen minősítette a marasztalt terheltek által elkövetett bűncselekményeket, a büntetés kiszabása körében irányadó súlyosító és enyhítő körülmények összegyűjtése során azonban több hibát vétett:

- a generális prevencióval kapcsolatos fejtegetés az ítélet [374-378] bekezdésében szükségtelen és megtévesztő, ugyanis a Btk. az emberélet kioltását rendeli büntetni, függetlenül attól, hogy milyen bűnözői szokások uralkodnak éppen. A generális prevenció érvényesítése során a bíróságnak mind az alvilági leszámolásoktól, mind az emberélet kioltásától visszatartó erejű büntetést kell alkalmaznia,

- az indokolás [385] bekezdés szerinti I. r. vádlott motivációjának nincs enyhítő hatása, ugyanis a terheltek lehetősége lett volna törvényes úton, a hatóságok segítségét kérve visszaszerezni a tőle elrabolt értékeket. Erre több ok miatt nem került sor, ezen okok mindegyike a terhelt(ek) érdekkörében merült fel, leginkább törvényellenes cselekményekhez köthetően.

[12] A vádtól eltérően minősített terhelti cselekmények társadalomra veszélyessége kiemelkedő, a különös részi büntetési tételkeret alsó határa 10 év és akár életfogytig tartó szabadságvesztés is kiszabható. Az elsőfokú bíróság az enyhítő körülményeket túlértékelve eltúlzottan enyhe büntetést szabott ki, melyek jelentős mértékű súlyosítása indokolt.

[13] Az elsőfokú bíróság a tényállás [66] bekezdésében megállapította, hogy III. r. vádlott az elkövetésért 10.000 USD-t kapott, mely az 1978. évi IV. törvény 77/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján vagyoneklobzás alá esik, amiről az elsőfokú bíróság elmulasztott rendelkezni.

[14] A bűnügyi költség körében a törvényszék szükségtelenül hagyta az állam terhén személy 1. poligráfós vizsgálatával kapcsolatban felmerült költséget. Az iratokból megállapítható, hogy e bizonyítás felvételére szükség volt, függetlenül attól, hogy a későbbiekben nem volt egyértelműen a vádlottak bűnösségét alátámasztó bizonyíték kinyerhető belőle. A vizsgálattal kapcsolatban felmerült költséget egyetemlegesen I. r. vádlott és III. r. vádlottaknak kell fizetnie, ily módon a terhükre rótt bűnügyi költség összege 27.432.- forinttal emelkedik.

[15] Mindezek alapján indítványozta, hogy az ítélet tábla:

- I. r. vádlott és III. r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás tartamát jelentős mértékben emelje fel,

- II. r. vádlott vonatkozásában a felmentő rendelkezést mellőzze, a megszüntető rendelkezést pontosítsa,

- az 1978. évi IV. törvény 77/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján III. r. vádlottal szemben 10.000 USD erejéig vagyoneklobzást rendeljen el,

- a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezéseket akként változtassa meg, hogy I. r. vádlott és III. r. vádlottak egyetemlegesen 954.077.- forint bűnügyi költséget kötelesek megfizetni, és az állam terhén 4.104.227.- forint költség marad,

- az ítéletet az indokolás és a büntetékiszabási körülmények korrekcióját követően egyebekben hagyja helyben.

[16] Az I. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában a bejelentett fellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás részben megalapozatlan, az I. r. vádlott bűnösségére való következtetés részben helytelen a cselekmény büntetőjogi minősítése tekintetében.

[17] A tényállás megalapozatlansága körében hivatkozott az alábbiakra:

- az [50] bekezdés azt tartalmazza, hogy I. r. vádlott és II. r. vádlottak tudták, hogy meg kell

akadályozni azt, hogy a sértett hasonló cselekedetre vetemedjen, az elrabolt pénzt vissza kell szerezni, elégtételt kell venni rajta, I. r. megtépzott tekintélyét helyre kell állítani. Ebből a négy pontból álló felsorolásból nem állapítható meg, hogy mindegyik közösen volt a cselekmények indítóoka, vagy csak egyik, vagy valamilyen kombinációjuk. Nem lehet tényszerűen elvetni I. r. vádlott azon védekezését, hogy III. r. vádlott megbízásának egyedüli oka az volt, hogy meg kell akadályozni azt, hogy a sértett hasonló cselekedetre vetemedjen,

- az [52] bekezdés azt tartalmazza, hogy I. r. vádlott a pénz visszaszerzése esetére az elrabolt összeg felét, 10.000.- dollárt, előre odaigért III. r. vádlottnak. Ez ellentétes azzal a ténnyel, hogy ennek hiányában is odaadta neki azt,

- az [53] bekezdés azt tartalmazza, hogy a sértett találkozót beszélt meg a bűncselekmény napjára I. r. és II. r. vádlottakkal. Ennek teljesen ellentmond az, hogy akkor II. r.-nek miért kellett a sértettet kicsalni a piacról,

- az [55] bekezdés azt tartalmazza, hogy a sértettet a cím 2. szám előtt, dél körül, erőszakkal, az ellenállását letörve, őt védekezésre képtelenné téve tették be a kocsiba és innentől kezdve mozgás és védekezésre képtelen állapotban tartották. Logikai hibának tartotta az elsőfokú ítélet visszatérő hivatkozását, miszerint a védekezésre képtelenné tétel bizonyítéka az, hogy kés volt a sértettnél, mégsem vette elő. Ebből épp ellenkező következtetés vonható: ha a vádlottak már az első pillanattól kezdve komoly fenyegetéssel vagy erőszakkal léptek volna fel a sértett irányába, akkor ő rögtön elővette volna a kését, és azt az erő-, de legalábbis létszámfölényben lévő vádlottak nyilván elvették volna tőle. E körben kiemelte, hogy a sértettnak bizonyítottan volt lőfegyvere, de a találkozóra mégsem vitte azt magával, mely azt kérdőjelezi meg, hogy a sértett a vádbeli napot megelőzően valóban a vádlottaktól való találkozástól félt, oly mértékben, hogy az élettársát az hotel 1. számú Hotelbe költöztette,

- az [57] bekezdés tartalmazza, hogy a vádlottak a sértettet ismeretlen zárt helyiségbe vitték, ahol követelték a pénz visszaadását. Erre vonatkozóan elégséges bizonyíték nem merült fel.

[18] A bizonyítékok értékelése során a bíróság a [100] és [110] bekezdésben azt állapította meg, hogy I. r. vádlott, valamint a többi vádlott védekezése alapjaiban dőlt meg. Ennek azonban az I. r. vádlottat érintően - szemben a II. r. és III. r. vádlottakkal - nem adta indokát a bíróság. Összességében nincs ésszerű, megalapozott indok, hogy a bíróság elvesse I. r. vádlott védekezését arra vonatkozóan, hogy hogyan történtek az események.

[19] Az I. r. védő álláspontja szerint az elsőfokú bíróság logikai hibát vétett, amikor a [154] bekezdésben elvetette I. r. vádlott vallomását, miszerint nem is hordott lakáskulcsot magánál. Ugyanis a garázsban a piaci árusításhoz szükséges árukészletet tartotta I. r. vádlott, tehát ide napközben akár többször is be kellett mennie, míg a lakásba csak az árusítást követően, este, keresztnév 1-gyel együtt.

[20] A cselekmény helyes minősítésének szempontjából fontos megállapítás a [160] és [166] bekezdésekben, hogy a vádlottak szándéka nem a sértett megölésére irányult, hanem arra, hogy őket a jövőben hagyja békén. Ugyanakkor megalapozatlan a [163] bekezdésében foglalt megállapítás, mely szerint I. r. vádlott össze-vissza beszél a tekintetben, hogy előre ígért volna pénzt III. r. vádlottnak, mivel a nyomozás során nem mondott ilyet.

[21] Azzal kapcsolatban, hogy előre megbeszélt, vagy spontán volt-e vádbeli napon történt találkozó, a védő kiemelte, hogy:

- az elsőfokú bíróság azon az alapon állapította meg annak előre megbeszélt jellegét, hogy a sértett napokon keresztül beszélt élettársának erről és még el is költöztette,

- az elsőfokú bíróság nem vonta értékelési körébe azt a bizonyított tényt, hogy a sértettnak volt éles lőfegyvere, és azt mégsem vitte magával arra a találkozóra, amiről napok óta félt,

- nem lehet elvetni I. r. vádlott vallomását, ami szerint Keresztnév 2 szólt nekik aznap, hogy III.r. vádlott megérkezett, a találkozó tehát aznap spontán módon alakult,

- adható ésszerű magyarázat arra, hogy ha ennyire félt a sértett, akkor miért ment ki emberei és löfegyvere nélkül a piacról, hiszen ha I. r. vádlott és II. r. vádlottól számított retorzióra, akkor miért nem fogott gyanút, amikor II. r. vádlott őt „kicsalta” a piacról.

[22] Megalapozatlanul állapította meg az elsőfokú bíróság a [190] és [191] bekezdésben, hogy megdőlt I. r. vádlott vallomása azzal kapcsolatban, hogy III. r. vádlott eredetileg nem volt ott a cím3. parkolóban, őt később vették fel. Ezzel az állítással éppen saját szerepét növelte oly módon, hogy a két végrehajtó III. r. vádlott jelenléte nélkül, az ő jelenléte-irányítása alatt cselekedett. Ha I. r. vádlott a valóságtól eltérően III. r. vádlottra akarná tolni a felelősséget, akkor éppen az lenne számára ésszerű védekezés, hogy azt állítsa, hogy III. r. vádlott ott volt a parkolóban. Ésszerű I. r. vádlott előadása arra, hogy III. r. vádlott később szállt be, hiszen III. r. vádlott profi bűnözőként tudta, hogy nem célszerű neki egy köztéri, akár erőszakossá is fajulható jelenetben részt venni, sokkal biztonságosabb később, egy másik helyszínen bekapcsolódnia.

[23] Az elsőfokú bíróság a sértett védekezésre képtelen állapotba tételét a [201] bekezdésben arra alapozta, hogy lehetősége sem volt elővenni kését. Ugyanakkor a törvényszék azzal az ésszerű magyarázattal nem számolt, hogy

- az események - egyezően I. r. vádlott vallomásával - egészen a végkifejletig, az ölési cselekményig nem voltak olyan mértékben erőszakosak, hogy a sértettnek indokolt lett volna elővenni a nála lévő kést, ellenkező esetben vajon miért nem használta azt, amikor még csak II. r. vádlottal verekedett,
- az események a végkifejletig nem voltak olyan fenyegetőek, hogy arra a sértett megítélése szerint szükség lett volna, egybevágóan azzal, hogy löfegyvert sem hozott magával.

[24] A bíróság a [226] bekezdésben kifejtettek szerint a bántalmazás helyét I. r. vádlott poligráfos vizsgálatára alapította, valamint arra, hogy a poligráfos vizsgálat megállapításaival szemben nem is védekezett érdemben. Ennek valós magyarázata azonban nem az, hogy I. r. vádlott azt elfogadta volna, hanem hogy tudatában van annak, hogy a poligráfos vizsgálat olyan megbízhatatlan bizonyíték, a megállapításai annyira képlények, hogy külön cáfolatot nem igényelnek.

[25] Mindenféle konkrét bizonyítékot nélkülöz és teljesen megalapozatlan az a bírói megállapítás, hogy a kispárna huzat a sértett szájának betömésére szolgált volna, hogy a máshol megölt sértett holttestét addig vitték kocsival, amíg lehetett, majd kidobták, valamint az, hogy a sértettet egy zárt ingatlanban ölték meg.

[26] Az elsőfokú bíróság elvetette I. r. vádlott védekezését a sértetti koponyasérülések keletkezésével kapcsolatban, mert a helyszíni szemle során nem találtak méteres faágat. E körben a védő rámutatott, hogy

- egy erdős területen nem lehet feladata a szemlének, hogy külön-külön rögzítsen minden faágat,
- nincsen semmi bizonyíték arra, hogy a helyszíni szemlével egyező helyén történt volna a bántalmazás,
- megalapozatlan okfejtés, hogy erdős környezetben „nehezen fellelhető” olyan faág, ami tömörségénél fogva ilyen sérüléseket tud okozni.

[27] Az orvos-szakértő vélemény szerint három mellkasi szúrás történt, de ez még kevés arra, hogy a bíróság elvesse I. r. vádlott védekezését, hiszen épp a bíróság szögezte le a [104] bekezdésében, hogy ilyen időtávlatból egy vádlott legjobb szándéka ellenére sem képes száz százalékig felidézni az eseményeket és azokról számot adni.

[28] Az ítélet [247] bekezdésben foglaltakkal kapcsolatban - melyben felrótta a bíróság I. r. vádlottnak, hogy a helyszínen nevetni tudott azon, hogy a sértettet elesett, miután az ismeretlenek őt megtréfálva „beijesztették” - a védő kiemelte, hogy életszerű, hogy egy ilyen végletekig feszült helyzetben egy komikus jelenet miatt a feszültség így szakadjon ki a jelenlévőkből.

[29] A bíróság a [268] bekezdésben leszögezte, hogy I. r. vádlott uralta végig a helyzetet, mivel ő volt a megbízó. Ez az indokolás nem számít azzal az ésszerű ténnyel, hogy egy nem bűnöző életformát folytató egyszerű kereskedő még akkor is félhet egy bérnyílástól, ha az ő hívására érkezik, mivel közismert, hogy az ilyen bűnözőktől kiszámítható, korrekt viselkedés nem várható.

[30] Azt, hogy miért ölték meg a sértettet a vádlottak, ha eredetileg nem erre irányult a szándékuk, az elsőfokú bíróság tanú 1. tanú vallomása alapján állapította meg. E tanú vallomásának lényege szerint elhangzott I. r. vádlott részéről, hogy megölik a sértettet, ha nem mondja meg, hogy hol a pénz, mire ő azt felelte, hogy jobb is, ha megölsz, mert ha nem, akkor én öllek meg. Majd ezt követően ölték meg a sértettet. A törvényszék rögzítette, hogy tanú 1. tanú vallomásának ezt a részét visszavonta a bíróság előtt, de ennek nem adta ésszerű magyarázatát. Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy tanú 1., mint a II. r. vádlott hozzátartozója, nem lett volna köteles vallomást tenni. A 4/2020. Büntető jogegységi határozat szerint, amikor a nyomozati vallomás még a régi Be. hatálya alatt született, de a bírósági tanúkihallgatás már az új Be. szerint zajlik, a tanúvallomás megtagadása esetén a régi Be. hatálya alatt tett korábbi vallomás nem használható fel bizonyítékként. Erre azonban a tanút a bíróság nem figyelmeztette, holott valószínű, hogy ennek tudatában tanú 1. tanú megtagadta volna a vallomástételt. Ezért a védő szerint tanú 1. tanú vallomását a bizonyítékok közül ki kell rekeszteni és ennek következtében tényállásként nem állapítható meg, hogy a sértett megölésének konkrét oka az volt, hogy ő megfenyegette I. r. vádlottat, hogy jobb is, ha megölsz, mert ha nem, akkor én öllek meg téged.

[31] A bíróság az ítélet [286] bekezdésben lényeges hibát ejtett, mikor azt rögzítette, hogy minden bizonyítékot értékelve a sértettet a vallatás során kialakult szándékuktól eredően azért ölték meg, mert nem tett eleget a pénz visszaadására történő felszólításnak, sőt még fenyegetőzött is. tanú 1. tanú vallomásából nem ez, hanem csak ennek egy része következik. Nevezetesen az, hogy azért ölték meg a sértettet, mert az szabadon bocsátása esetére halálosan megfenyegette I. r. vádlottat, tehát hogy megöli, abban az esetben, ha I. r. vádlott nem öli meg őt (a sértettet). Iratellenes viszont az, hogy részben azért ölték meg, mert nem tett eleget a pénz átadására vonatkozó felhívásnak, a fenti két motívum kombinálása megalapozatlan, az ölés indító oka kizárólag annak elhangzása volt, hogy ha nem ölsz meg, akkor én öllek meg téged.

[32] A minősítés kapcsán kiemelte, hogy az 1978. évi IV. törvény 175/A. § (4) bekezdése szerinti, szándékos emberölést is megvalósító emberrablás összefoglalt törvényi egység, delictum complexum, melynek megállapítására akkor van lehetőség, ha az emberrablással, tehát a személyi szabadságtól való megfosztással okozati összefüggésben következik be a sértett halála, mellyel kapcsolatban szándékosság terheli az elkövetőt. A védő álláspontja szerint a jelen tényállásban a személyi szabadságtól erőszakkal történő megfosztással nem okozati összefüggésben, hanem attól függetlenül, annak befejezettségét követően, de annak bevégeztségét megelőzően történik az élet kioltása. Az emberrablástól ugyanis teljesen független okozati láncban történik a sértett életének kioltása.

[33] Az emberrablás központi tényállási eleme a követelés teljesítésétől függő szabadon bocsátás. Jelen esetben a sértettnek bizonyíthatóan nem azért kellett meghalnia, mert nem tett eleget a rabolt pénz visszaadására vonatkozó felszólításnak. Hanem azért, mert megfenyegette I. r. vádlottat, hogy ha szabadon bocsátja, akkor megöli. Ily módon nem az emberrablással okozati összefüggésben, hanem I. r. vádlott sértett által történő fenyegetésével okozati összefüggésben történik emberölés. Így az emberrablással az alapeseti emberölés valódi halmazatot alkot.

[34] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a részleges megalapozatlanságot a Be. 593. § (1) bekezdés b) alapján, az ügyiratok és helyes ténybeli

következtetések alapján küszöbölje ki, a tényállást I. r. vádlott vallomásának tartalma szerint változtassa meg és vele szemben az eljárást elévülés miatt szüntesse meg. Álláspontja szerint I. r. vádlottal szemben még az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alapul vételével is az eljárás megszüntetésének van helye, tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság a büntető anyagi jog szabályaival ellentétesen minősítette a cselekményt szándékos emberölést megvalósító emberrablásnak.

[35] A II. r. vádlott védője a Győri Fellebbviteli Főügyészség fellebbezésével kapcsolatban tett észrevételében osztotta az ügyészség azon véleményét, hogy az elsőfokú bíróság II. r. vádlott tekintetében megalapozott ítéletet hozott. Az ügyészi fellebbezés eredetileg a II. r. vádlott terhére, bűnösségének vád szerinti megállapítására és büntetés kiszabására irányult, amit a Győri Fellebbviteli Főügyészség módosításokkal tartott fenn. Az ügyészi átirat - kisebb jogtechnikai változtatásokkal, miszerint a II. r. vádlott cselekménye az 1978. évi IV. törvény 175/A. § (1) bekezdés I. fordulat szerinti emberrablás befejezett alakzataként minősül - az elsőfokú bíróság eljárást megszüntető határozatának helybenhagyását indítványozta II. r. vádlott esetében, tehát nem indítványozta II. r. vádlott vád szerinti bűnösségének megállapítását és vele szemben büntetés kiszabását. A módosított ügyészi álláspont lényegi tartalmával a II. r. vádlott védője egyetértett, álláspontja szerint helyesen határozott az elsőfokú bíróság, amikor II. r. vádlottal szemben elévülés miatt a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárást megszüntette.

[36] A bíróságnak a vád kimerítésére vonatkozó kötelezettsége azt jelenti, hogy minden, a büntetőjogi felelősség szempontjából lényeges tény tekintetében állást kell foglalnia, büntetőjogi szempontból releváns cselekményt elbírálás nélkül nem hagyhat. Ennek a követelménynek tett eleget az elsőfokú ítélet, amikor II. r. vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett, többszörösen minősített emberölés vádja alól is felmentette. Helyesen jutott arra a következtetésre, hogy II. r. vádlottnak a sértett megöléséhez semmi köze nem volt. Az emberölést a vádlottak nem tervezték el előre, még I. r. és III. r. vádlottat sem a nyereségvágy vagy a bosszú vezette az ölési cselekmény elkövetésekor. II. r. vádlott az emberölési szándék kialakulásakor jelen sem volt az elkövetés helyszínén, sőt saját elmondása szerint, ha ezt a szándékot előre látta volna, akkor a sértettet ki sem hívja a piacról.

[37] Az emberrablás tekintetében a II. r. vádlott védője kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet jogi minősítése helyes, az [54-56] bekezdésben szereplő tényállásból és az annak alapjául szolgáló valamennyi bizonyítékból is megállapítható, hogy II. r. vádlott az emberrablásnak csak az eszközcselekményében, a sértett személyi szabadságától való megfosztásában vett részt. A bűncselekmény második fázisában cselekvősege nem volt, a célcselekmény elkövetésének helyszínén nem volt jelen, ráhatása az ott folyó cselekményekre nem volt, nem közölt a sértettel semmilyen követelést, amitől szabadon bocsátását tette volna függővé. A rendelkezésre álló bizonyítékok - a vádlottak, tanú 1. és tanú 2. tanúk vallomásai - alapján megállapítható az is, hogy II. r. vádlott tudata nem fogta át, hogy a sértett fogvatartásának és megölésének helyszínén I. r. és III. r. vádlott milyen követeléseket, milyen módon közöl a sértettel, és azt sem, hogy a sértett bántalmazása végül a sértett halálával fog végződni. Ezért II. r. vádlott cselekvősege az emberrablás tekintetében kísérleti szakban maradt. Ez a minősítési kérdés érdemben nem befolyásolja azt, hogy II. r. vádlott tekintetében megállapított alapeseti emberrablás büntethetősége - a 2006. februárjában bekövetkezett elévülés miatt - megszűnt.

[38] Mindezek alapján indítványozta, hogy az ítélet tábla II. r. vádlott tekintetében a ténybelileg és jogilag egyaránt teljesen megalapozott ítéletet hagyja helyben.

[39] A III. r. vádlott védője a részben felmentésre, részben eltérő minősítésre, harmadrészt enyhítésre irányuló fellebbezés írásbeli indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a

rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen, iratellenesen és a formális logika szabályaival ellentétesen értékelte. Erre való figyelemmel az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés a), b) c) és d) pontja alapján részben megalapozatlan, mely a Be. 593. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető.

[40] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen, több helyen és ponton a tényleges tartalmuktól eltérően értékelte, több esetben teljes mértékben megalapozatlan logikai következtetést vont le. Ennek az oka pedig feltehetőleg a sértett halála és a rendelkezésre álló bizonyítékok hiányosságai miatt előállt bizonyítási nehézségek orvoslása volt. Az elsőfokú bíróság által III. r. vádlott terhére értékelt bizonyítékok ellentmondásosak, nem alkotnak zárt logikai láncot, a bíróság téves ténybeli következtetéseket vont le, megsértette a Be. 1. §-ban kimondott ártatlanság vélelmét. Álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok legfeljebb és mindösszesen csak arra adhatnak következtetési alapot, hogy a bűncselekményt III. r. vádlott is elkövethette (volna). Ebből a feltételezésből azonban nem lehet szükségszerűen és kizárólagosan a bűnösségre következtetni, a büntetőjogi felelősség megállapításához megkívánt kétséget kizáró bizonyossággal nem nyert bizonyítást, hogy a vád tárgyává tett bűncselekményt III. r. vádlott el is követte.

[41] Az eljárás tárgyát képező cselekmény kapcsán felmerülő bizonytalanságok, ellentmondások körében kiemelte, hogy az ítéleti tényállás [55] bekezdésében szerepel, hogy a sértettet a vádlottak ismeretlen társaikkal, erőszakkal, a sértett ellenállását letörve, védekezésre képtelenné téve betették középre a gépkocsi hátsó ülésére. Nincs tényadat arra vonatkozóan, hogy a sértett ellenállását ki és milyen módon törte le, és ez okozhatta-e a sértett védekezésre képtelen állapotát, valamint az is kérdéses maradt, hogy kik és hogyan tették be a sértettet a kétajtós, sport jellegű gépkocsi hátsó ülésének közepére. Az ítéleti tényállás [57] bekezdésében foglaltakkal - a sértettet ismeretlen helyre vitték, ismeretlen zárt helyiségben, ismeretlen módon és ismeretlen ideig követelték a mozgás és védekezésre képtelen sértettől az általa elrabolt pénzt - összefüggésben nincs tényadat, hogy valóban volt ilyen hely, ahol a vádlottak Törökbálint külterületére utazva, megálltak volna.

[42] 1996. augusztus 23. napján az események középpontjában nem III. r. vádlott áll, hanem I. r. és II. r. vádlott. Az elsőfokú ítélet [211] bekezdése megállapítja, hogy tanú 1. a cselekményt követően lövöldözést rendezett a piacon, és erőszak nélkül képes volt elintézni, hogy a sértett rokonai ne álljanak bosszút I. r. és II. r. vádlotton. Ez azt is jelenti, hogy az örmény közösségen belül ismert lehetett, hogy a sértett bántalmazásában és halálában felelősség I. r. és II. r. vádlottakat terheli, a közösségen belül fel sem merült - mert tudtatták mi történt - III. r. vádlott közreműködése, vagy felelőssége a sértett halálában. A védő hangot annak a felvetésének, miszerint III. r. vádlottat - akkori barátnőjét felhasználva - megtevesztették, tévedésbe ejtették, kihasználták és a sértett piacról történő kihívásának, majd az azt követő eseményeknek valódi okát I. r. és II. r. vádlott eltitkolta.

[43] A bizonyítékok értékelése körében kifogásolta, hogy a bíróság az általánostól eltérően gyakrabban fordul az élettapasztalat eszközéhez, esetenként az életszerűség mércéjéhez, melynek oka a bírói következtetés bizonytalansága. Az életszerűség mércéjének alkalmazása - még ha az a bírói mérlegelés formájában jelenik is meg - nem szolgálhat a bizonytalanság áthidalására és a minden kétséget kizáró bizonyosság vizsgálatának mellőzésére.

[44] A nyomozás és az elsőfokú eljárás hiányosságának vélte, hogy nem tárták fel az ügyben résztvevő tanúk és vádlottak származásának, nemzetiségének ismérveit annak ellenére, hogy egy-két kivétellel örmény származásúak, az örmény közösség tagjai. Az elsőfokú bíróság több helyen utal az ítéletben az örmény kultúrkörre, így a [149] bekezdésben megfogalmazta, hogy a vádlotti kultúrkörben a megalázás megbocsáthatatlan,

ezért kevésbé valószínű, hogy I. r. vádlott akár II. r. vádlottnak, vagy 1. tanúnak elmondta volna, hogy ezt tette vele a sértett és a [142] bekezdésben megállapította, hogy további ok lehet a feljelentés elmaradására, hogy az adott közegben nem volt szokás egymást feljelentgetni. Ahhoz, hogy e személyek magatartását, reakcióit, cselekvésüket megértsük, meg kell ismerni nemzetiségük értékrendjét, életvitelét, hagyományait, kultúrájukat, ez által személyiségüket, amihez pszichiáter szakvélemény nem elegendő. Azonban az elsőfokú bíróság nem tárta fel, hogy például a megbocsáthatatlan megaláztatásnak milyen következményei lehetnek az adott kultúrkörben, illetve nem vette azt sem figyelembe, hogy az emberi megaláztatásnak, az emberi méltóság megsértésének számos módja van, melyek közül I. r. vádlott letérdeltetése, megkötözése, feje mellett fegyver elsütése nem cáfolható, azonban levizelése, orális erőszak alkalmazása nem igazolható.

[45] A III. r. vádlott védője szerint II. r. vádlott valódi szerepét, közreműködését homály fedi. E tekintetben utalt arra, hogy

- II. r. vádlott szakított az örmény közösség elvárásaival és üzlettársát, barátját feljelentette,
- lehet arra is következtetni, hogy a sértett a pénz helyéről az információt II. r. vádlottól kapta, akinek életvitel közelebb állt a sértettéhez, mint I. r. vádlottnak,
- tanú 1. abban állapodott meg az I-II. r. vádlottakkal, hogy az üzletet a továbbiakban az idősebb és megbízhatóbb I. r. vádlott vezesse, ennek ellenére I. r. és II. r. vádlott között nem alakult ki tényleges függelmi viszony, a döntések meghozatalában együtt vettek részt, azonban a vállalkozás vezetésével együtt járó napi feladatokat I. r. vádlott látta el,
- a verőlegényeket II. r. vádlott úgy is biztosíthatta, hogy arról III. r. vádlott nem tudott, velük a cím 3. utcában találkozott és - figyelemmel tanú 1. tekintélyére - nem zárható ki, hogy tanú 1. határon átnyúlva, személyes jelenléte nélkül is képes volt II. r. vádlotton keresztül a két ismeretlen „verőlegény”-t III. r. vádlott tudta nélkül biztosítani, melyről lehet I. r. vádlott sem tudott,
- az ítélet [175] bekezdésében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy I. r. vádlott tévedésből nem szervezhette meg a sértett elrablását, ezért e szervezésbe csak II. r. vádlottat vonhatta be, akivel közös vállalkozást vittek, barátok voltak, mindent megosztottak egymással és tanú 1.-en keresztül szerteágazó lehetőségeik voltak.

[46] A III. r. vádlott védője szerint pontatlan a [97] bekezdésben III. r. vádlott vallomásának ismertetése, ugyanis nem inzulin adagjának bevétele miatt sürgette a többieket, az inzulin adagját már korábban bevette, hanem a gépkocsijában hagyott szőlőcukor mielőbbi bevétele miatt igyekezett vissza a gépkocsijához. Ennek az a magyarázata, hogy az inzulin beszedését követően esik a vércukor szintje, ami szédülést, zavartságot, szapora szívverést, homályos látást, fejfájást okoz. Az inzulin mellékhatása (hirtelen elhagyása, megvonása, vagy nem megfelelő adagban történő beadása) számos kedvezőtlen következménnyel jár. Ha III. r. vádlottat nem kora délután, hanem az ítéleti tényállás szerinti időben vitték volna vissza a gépkocsijához, akkor már annyira leesett volna a vércukor szintje, hogy már a bűncselekmény alatt sem lett volna képes önállóan járni, tántorgott, szédelt volna és kocsit sem tudott volna vezetni. Az egészség megőrzése esetében sokkal fontosabb volt, mint az esetlegesen kilátásba helyezett 10.000.- dollár, ezért volt jelentősége, hogy a szőlőcukor időben bevegye.

[47] Az ítélet [155-158] bekezdéseiben foglaltakkal - III. r. vádlott megbízásával - kapcsolatban a védő kiemelte, hogy az életszerűség és józan ész szerint, ha valaki az akkori értékviszonyok alapján jelentősebb összeggel tartozik - mint a sértett - akkor azt nem akadályozni, tehát pl. megölni kell, hanem elősegíteni, kérlelni arra, hogy ami nem az övé, azt adja vissza.

[48] Álláspontja szerint az ítélet [183] bekezdés megállapítása, miszerint a sértettet a vádlottak megfenyegették és félt a vádlottaktól, minden alapot nélkülöz, ugyanis

- a sértett III. r. vádlottat még csak hírből sem ismerte, megjelenésével a helyszínen szembesült,

- pontosan tudta, hogy I. r. és II. r. vádlott mivel foglalkozik, nincsenek bűnözői kapcsolataik és a sértett tőlük védelmi pénzt sem szedett,
- a sértett arcát vállalva elvetemült rablást követett el, úgy, hogy a későbbiekben is a vádlottak környezetében tartózkodott, ráadásul tanú 3. előadása alapján ismételten bűncselekmény elkövetését kísérelte meg a vádlottak ellen,
- tanú 4. vallomása szerint a sértett elmondta neki, hogy örmények fenyegetik, de majd ő megmutatja nekik és felkeresi ezeket a személyeket, tehát a sértett készült valamire a vádlottakkal szemben,
- az a tény, hogy a sértett a barátnőjét egy szállodába költöztette, nem a vádlottaktól való félelem, hanem elővigyázatosság miatt volt, a pénz elrejtése érdekében,
- tanú 5. vallomása szerint a sértett 11 óra körül mondta neki, hogy valakivel beszélni valója van, de a tanú nem számolt be arról, hogy bárki is kicsalta volna a sértettet a piacról, és nem önszántából megy a találkozóra, vagy félni valója van bárkitől,
- ha valóban félt vagy tartott volna a sértett a vádlottaktól, akkor saját maga védelmét is megerősítette volna az embereivel, és egyedül sehova sem ment volna el, különösen nem II. r. vádlottal, aki köztudottan az I. r. vádlott barátja, üzlettársa.

[49] Nem cáfolható III. r. vádlott azon állítása, hogy a barátnője kérésére ment a helyszínre abból a célból, hogy lényegében közvetítsen a sértett és az I-II.r. vádlott között az elrabolt pénz visszaszerzése érdekében, valamint, hogy a sértett hagyja békén az I-II.r. vádlottat, nem arra szolt a felkérés, hogy a sértettet védekezésre képtelen állapotba kell helyezni, betenni egy gépkocsiba, elrabolni és megölni. A vád is elismerte, hogy a III. r. vádlott egyedül képviselte érdekeit, nem volt szüksége más támogatására, ezért is megalapozatlan az a megállapítás, hogy a személyzetet ő biztosította.

[50] A gépkocsinál történetekkel kapcsolatban kétséget kizáróan megállapítható, hogy II. r. vádlott dulakodott, verekedett a sértettel, ezt tanú 6. és felesége igazolja, de a tanúk vallomása szerint több ismeretlen személy csatlakozott a verekedőkhöz. A tanúk további bántalmazásról, a sértett autóba történő betételéről vagy bekényszerítéséről nem számoltak be. III. r. vádlott fellépése sem erőszakos, sem fenyegető nem volt, a sértett önként ült be a gépkocsiba. A védő szerint iratellenes megállapítás, hogy a sértett nem önként szállt be a gépkocsiba. Nem tisztázott, hogy mitől került a sértett védekezésre képtelen állapotba, figyelemmel a sértett izmos, sportos testfelépítésére, bokszban jártasságára. A bizonyítás nem terjedt ki arra, hogy az adott sportjellegű gépkocsi 4 vagy 5 férőhelyes volt, ahogy arra sem, hogy ha a sértettet kik és milyen módon tették be a gépkocsiba. Az ítélet egymásnak ellentmondó megállapításokat tartalmaz:

- a [199] és [217] bekezdés szerint a sértettet kényszerítették, hogy szálljon be a kocsiba,
- a [201] bekezdés szerint a sértettet a gépkocsiba betuszkoláskor már védekezésre képtelen állapotba tették és mindvégig ezen állapotban tartották,
- a [220] és [232] bekezdés szerint a sértettet már a gépkocsiban védekezésre képtelenné tették.

[51] Rámutatott, hogy az ítélet [347] bekezdés szerint a sértettet erőszakkal kényszerítették, hogy szálljon be a gépkocsiba, ugyanakkor a [352] bekezdés szerint a sértettet erőszakkal betették a gépkocsiba. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy a sértett erőszak és/vagy kényszer alkalmazásával szállt be a gépkocsiba, vagy védekezésre képtelen állapotban betették a gépkocsiba, vagy a sértettet már a gépkocsiban védekezésre képtelen állapotban tették.

[52] Védekezésre képtelen az, aki kifejezésre tudja juttatni akaratát, azonban olyan állapotban van, hogy fizikai adottságainál vagy helyzeténél fogva az akaratának nem képes érvényt szerezni. A sértett fizikai adottságainál fogva kizárható, hogy a két meg nem határozható erővel történő ütést követően védekezésre képtelen állapotba került volna. Arra sincs tényadat, hogy a sértett testi fogyatékos vagy beteg lett volna abban az időben, ami

védekezésre képtelen állapotát eredményezte volna. A védekezésre képtelen állapotba helyezéshez nem elegendő egy-két kézzel adott ütés. I. r. vádlott és az egyesített szakértői vélemény szerint is a sértett fejét ért első ütés hátulról történt, amitől a földre került. Ebből következően a cím 3. utcában a sértett fejére mért és védekezésre képtelen állapotát előidéző ütés nem történhetett.

[53] A sértettnél lévő zsebkés kérdése sem tisztázott, csak annyi bizonyos, hogy a helyszíni szemlén megtalálták. Semmilyen bizonyíték nincs arra, hogy azt a sértett máskor elővette, az lehet, hogy csak biztonságérzetet adott neki. Arra sincs semmilyen adat, hogy az eseménykor nem vette elő, nem használta.

[54] Az az ítéleti megállapítás, miszerint a sértettet egy ismeretlen, zárt ingatlanba vitték, ahol vallatták és megölték, I. r. vádlott műszeres vallomásellenőrző vizsgálatának eredményén alapulnak, nélkülözve minden ténybeli alapot. A Be. törvény magyarázata is azt tartalmazza, hogy a szabályozás nem teszi világossá és egyértelművé, hogy a műszeres vallomásellenőrzés eredménye - azon kívül, hogy a nyomozást orientálhatja - miképpen használható fel egyébként az eljárásban.

[55] A [285] bekezdés szerint a sértettet nem bántalmazták vagy kínozták a vallatás során, sőt a sértettnek attól sem kellett tartania, hogy megölik. Ezért teljesen alaptalan következtetésre jutott az elsőfokú bíróság a [286] bekezdésben, miszerint azért ölték meg a sértettet, mert nem tett eleget a pénz visszaadásának, nincs arra bizonyíték, hogy bárki felszólította volna a sértettet a pénz azonnali visszaadására.

[56] Az sem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy a sértett barátnőjénél hagyott pénzösszeg I. r. vádlottól elrabolt pénznek felelt meg. tanú 5. tanú által a sértettnél a szállodában látott aktatáskányi pénz pénzneme ugyan megfeleltethető az I. r. vádlottól korábban rablással szerzett pénznek, de a tanú nem számolta meg a táskában lévő pénzösszeget, így a táskában lévő pénz és I. r. vádlottól elrabolt pénz egyezőségét nem lehet megállapítani. A sértett a kőbányai piacon védelmi pénzt szedett, tehát az így szerzett pénz leplezése, elrejtése, bűnös pénzek keveredése természetes jelenség volt.

[57] A III. r. vádlott védője szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján III. r. vádlott cselekvősege az alábbiakban foglalható össze: III. r. vádlott megállapodott I. r. vádlottal abban, hogy segít neki visszaszerezni a sértett által elrabolt pénzt és ráveszi a sértettet arra, hogy I. r. és II. r. vádlottakat a továbbiakban hagyja békén, ha ezt elintézi, megkapja az elrabolt összeg felét. Ennek érdekében III. r. vádlott barátnőjének közvetítésével a megbeszélrt időpontban és helyen - 1996. augusztus 23. napján 11-12 óra körül - a cím 3. utcában megjelent. Ebben az időben a piacról II. r. vádlott által kihívott sértettet I. r. és II. r. vádlott megütötte, melyben III. r. vádlott semmilyen formában nem vett részt, sőt a feleket szétválasztotta. Majd a két ismeretlen személlyel, öten egy sportos jellegű kétajtós gépkocsiba beülve Törökbálint külterületére mentek, ahol III. r. vádlott részvétele nélkül az ismeretlenül maradt személyek bántalmazása által a sértett elhunyt.

[58] III. r. vádlott következetesen tagadta, hogy a sértettel szembeni erőszakos magatartást tanúsított és a sértettet erőszakkal fosztották meg személyi szabadságától. Abból a tényből, hogy III. r. vádlott egy gépkocsiban ült a sértettel és még három személlyel, nem következik az, hogy a sértett személyi szabadságát korlátozta. A sportos jellegű kétajtós gépkocsiban a sértett és még két személy hátul ült, III. r. vádlott jobb oldalon elől, így az adott körülmények között a hátul ülő személyek mindegyikének a személyes szabadsága a gépkocsivezetőtől függött. III. r. vádlottnak sem a vezetőre, sem a hátsó ülésen történtekekre nem volt ráhatása.

[59] Nem állapítható meg, hogy mi volt az a súlyos hátrány, amit III. r. vádlott bárkivel szándékegységben kilátásba helyezett, ha a sértett nem száll be a gépkocsiba, vagy nem megy velük autózni. III. r. vádlott semmilyen feltételt nem támasztott, a sértettre közvetlenül

vagy a barátnőjére közvetetten (akit nem is ismert) kiható hátrányos következményeket nem helyezett kilátásba. Nincs tényadat, hogy III. r. vádlott a sértettet kényszerítette volna, mely által két rossz közötti választás elé állította volna: az erőszak illetve fenyegetés tartalmának elszenvedése, vagy a kényszerítő által kívánt magatartás tanúsítása, valamint arra sincs tényadat, hogy a sértettnek nem hagyott választást, tehát a sértett akaratát teljes mértékben megtörte volna.

[60] A Vezetéknév házaspár tanúvallomása, a sértettnél lévő kés megtalálása, a sértett barátnőjének vallomása („megmutatom nekik, megkeresem őket”) éppen arra utal, hogy a sértett nyíltan felvállalta a nézeteltérést, nem keresett kibúvót, nem volt szükség semmilyen kényszerre, fenyegetésre, vagy erőszakra vele szemben.

[61] Nincs arra vonatkozó bizonyíték, hogy III. r. vádlott a sértetthez valamilyen testrészén hozzáért volna, különösen nem támadó, sérülést okozó vagy ártó szándékkal. III. r. vádlott a sértett bántalmazásakor nem volt jelen, az eredmény okozásában nem vett részt, a bántalmazás lefolyását, eredményét nem látta, nem kívánta és nem is láthatta előre, belenyugvása is hiányzik, így cselekvőségét illetően sem az egyenes, sem az eshetőleges szándék nem állapítható meg.

[62] Az ítélet megállapítja, hogy azok a férfiak, akik az ölési cselekményt végrehajtották, a nyomozás során ismeretlenek maradtak. Az ölési magatartás tekintetében nem volt lehetséges a vádlottak cselekvőségét bizonyítani és arra a vád sem tett kísérletet. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint kétséget kizáróan nem lehet következtetni arra, hogy a szándékuk már a sértett elrablásakor is ölésre irányult, illetve a sértett által közölt fenyegetésnek I. r. vádlott fenyegetése a logikus előzménye. Az ítélet adós maradt azzal, hogy hol volt III. r. vádlott, amikor I. r. vádlott és a sértett közötti - a sértett megölését kiváltó párbeszéd - elhangzott. Az események III. r. vádlott szándéka, befolyása, közrehatása és magatartása nélkül alakultak.

[63] Ha és amennyiben, megállapítható a szándékegység a sértett elrablását illetően, az ezt meghaladó - minőségi túllépésért - a sértett bántalmazását és halálát eredményező bűncselekményért III. r. vádlottat felelősség nem terheli. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáróan nem lehet megállapítani, hogy III. r. vádlott utasította vagy megbízta volna az ismeretlenül maradt „verőlegényeket”, a sértett bántalmazására vagy megölésére. Arra sincs bizonyíték, hogy III. r. vádlottnak a körülmények alapján fel kellett volna ismernie annak reális lehetőségét, hogy a „verőlegények” bántalmazni fogják a sértettet, és a bántalmazás a sértett életének kioltását eredményezheti (BH 2014.8.229.).

[64] Kitért még a III. r. vádlott védője arra, hogy álláspontja szerint az 1978. évi IV. törvény 99. § (1) bekezdés alapján a házi őrizet időtartama a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítandó.

[65] Mindezek alapján indítványozta, hogy az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg akként, hogy

- III. r. vádlottal szemben a társtettesként elkövetett emberrablás büntette [1978. évi IV. törvény 175/A. § (1) bekezdés I. fordulata és (4) bekezdés] miatt indult eljárást bizonyítottság hiányában szüntesse meg,
- III. r. vádlottat az 1978. évi IV. törvény 245. § (1) bekezdésbe ütköző és a szerint minősülő fogolyszökés büntette elkövetésében mondja ki bűnösnek és vele szemben méltányos büntetést szabjon ki,
- a vagyonek Kobzása irányuló ügyészi fellebbezést utasítsa el,
- III. r. vádlott büntetését a rendbeliség és az enyhítő körülmények - idő múlása, büntetlen előélet, rendezett családi, egzisztenciális viszonyok, kimagasló sport eredmények alapján - figyelembevételével enyhítse.

[66] III. r. vádlott írásbeli beadványaiban a vádat és az elsőfokú bíróság ítéletét is hibásnak, alaptalannak és igazságtalannak minősítette. A vádhatóság II. r. vádlott vallomásaira alapította a vádat, abszolút eltekintve a tényektől. Az elsőfokú eljárásban előadott ügyészi perbeszéd kapcsán kifogásolta, hogy az eljáró ügyész szerint a cselekmény egyes részleteit homály fedi, azonban ez nem akadályozza annak, hogy marasztaló ítélet szülessen az ügyben. Ezzel szemben álláspontja szerint a Be. 566. § alapján felmentő rendelkezésnek van helye, ha kétséget kizáróan nem bizonyított a vádlott bűnössége, ugyanis amit az ügyészség bizonyítékként megjelölt vele szemben, az köszönőviszonyban sincs a bizonyítékokkal. Kérte, hogy objektívan vegyék figyelembe az ügy fontos részleteit, apró mozzanatait.

[67] II. r. vádlott alkoholista és kábítószerfüggő, aki alkoholosan befolyásolt állapotban jelent meg az ügyészségen és a bíróságon is, illetve a pszichológus szakértő véleménye szerint konfabulál. A szakértő és az elsőfokú bíróság is arra az álláspontra jutott, hogy II. r. vádlottnak nem szabad elhinni semmit. Kiemelte, hogy II. r. vádlott a bíróságon az ügyésztől azt kérdezte, hogy „jól válaszolok?“, a nyomozó hatóságtól pedig azt, hogy „mit kell mondani, hogy kell mondani?“, melyek megfelelési kényszerét bizonyítják. Sem emberölés, sem emberrablás nem állapítható meg, hiszen vitathatatlan, hogy az I. r. vádlott által hozott két örmény ölte meg a sértettet, a vádlottak erről nem tehetnek.

[68] Kiemelte, hogy tanú 6. pártatlan és szavahihető szemtanú vallomása tisztázza a szerepét. Az általa elmondottak összhangban állnak e tanú nyilatkozatával, ennek ellenére a vádhatóság nem vette figyelembe e tanú előadását. Nem történt emberrablás, mert a sértett önszántából ült be a gépkocsiba, amit alátámasztott tanú 6. tanú vallomása, aki 20 méterről nézte végig az eseményeket. Hivatkozott arra, hogy első vallomását 2017. júniusban tette, amikor még nem tudott arról, hogy tanú 6. szemtanú létezik, hiszen ő a nyomozati iratokat csak 2017. november végén kapta meg. Ennek ellenére a szemtanú - aki egy élő kamera, mely beszélni is tud - az általa előadottakat teljesen alátámasztotta. Azt, hogy a sértettet elrabolták, kizárólag II. r. vádlott mondta, aki egy beteges hazudozó.

[69] Beadványához csatolta a pszichológus szakértői vélemény, tanú 6., tanú 7. és tanú 8. vallomását másolatban, melyben a releváns részeket bejelölte, amelyek tisztázzák, hogy a két, ölési cselekményt végrehajtó személy örmény és nem ukrán volt, illetve hogy a sértett kocsiba betuszkolása nem történt meg.

[70] Előadta továbbá azt is, hogy legelső vallomását korábbi ügyvédje tanácsára vonta vissza és sikerült a védőnek arról is meggyőznie, hogy tegyen írásbeli vallomást. Ezt az írásbeli vallomást az ügyvédje fogalmazta meg, amit az bizonyít, hogy jogi nyelven íródott, melyet az elsőfokú bíróság is megállapított.

[71] Köztudott, hogy az emberi psziché szükségszerűen hátrítja a felelősséget, de nála erről szó sem lehet, mert a nyomozás első pillanatától kezdve mostanáig nem tagadta az önbíráskodást.

[72] A fogolyszökés tekintetében kiemelte, hogy ugyan valóban elhagyta a házi őrizet helyét és távozott az országból, de Szlovákiában feladta magát a rendőrségen, melynek azért van relevanciája, mert ez azt igazolja, hogy nem akart rejtőzködni.

[73] A nyilvános ülésen az ügyész az írásbeli átíratában foglaltakat fenntartotta.

[74] Az I. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában foglaltakat azzal egészítette ki, hogy tanú 2. tanú kihallgatásakor az elsőfokú bíróság által vétett eljárási szabálysértés a Be. 609. § (2) bekezdés a) pont szerinti eljárási szabálysértésnek minősül. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróságnak két lehetőséget biztosít az eljárási törvény, vagy bizonyítást vesz fel és kihallgatja ismételten a tanút, vagy kizárja a bizonyítékok köréből ezt a bizonyítási eszközt. Az I. r. védője ez utóbbira vonatkozó írásbeli indítványát fenntartotta.

[75] Álláspontja szerint az elsőfokú *ítélet a* Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pont alapján részben megalapozatlan, mert a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. Iratellenes a párnahuzatra, illetve a bántalmazás eszközére (baseballütő vagy vipera) vonatkozó megállapítás, ezeket semmi nem támasztja alá az iratok tartalmából. Téves ténybeli következtetés, hogy

- az erdőben fellelhető eszközökkel nem történhetett az esemény, mert az erdőben nem található olyan tömörségű és súlyú eszköz, ami a sértett holttestén tapasztalt sérüléseket előidézheti, ugyanis természeti környezetben kellő válogatással lehet fellelni olyan tárgyakat, amivel a sértett holttestén észlelhető sérülések előidézhetőek,

- valamilyen zárt területen, zárt helyiségben történt az elkövetés, ugyanis erre csak a poligráfos vizsgálatnak egy bizonytalan visszajelzéséből következtetett a bíróság, de ezt más bizonyíték nem támasztja alá, ezért nem lehet elegendő egy olyan megállapításra, amelyet az elsőfokú bíróság tett.

[76] Hivatkozott továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság a jogi indokolás körében nem teljesítette az indokolási kötelezettségét, mert nem reagált az általuk 2020. március 3. napján írásban, az elsőfokú eljárásban benyújtott, a minősítéssel kapcsolatos észrevételre. E körben kiemelte a 7/2013. AB határozatban foglaltakat, mely szerint a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.

[77] A II. r. vádlott védője a nyilvános ülésen az írásbeli beadványában foglaltakkal egyezően adta elő észrevételét.

[78] A III. r. vádlott védője a nyilvános ülésen a fellebbezés részletes írásbeli indokolásában benyújtottakat változatlan tartalommal fenntartotta. Azt kiegészítette azzal, hogy álláspontja szerint az ítélet indokolásában csupán feltételezés, hogy a párnahuzat és a nejlonzsák miként került a sértett holtteste mellé. A minősítés kapcsán utalt továbbá arra, hogy külön kell választani az emberrablást az időben és térben attól később és máshol, a sértett sérelmére elkövetett emberölés büntetettől. Mind térben, mind időben megszakadtak az események és elválnak egymástól.

[79] Az ügyész viszonzválaszában a védők fellebbezésében foglaltakra reagálva kifejtette, hogy tanú 2.tanú figyelmeztetésére megfelelően sor került, vallomása ezért bizonyítékként figyelembe vehető, ahogy a műszeres vallomásellenőrzés is, mint bizonyíték elegendő a tényállás megállapításához. A bíróságnak kötelessége a bizonyítékok mérlegelése, és ez alapján kialakult meggyőződése alapján állapítja meg a tényállást. A bizonyítékok mérlegelése abban az esetben támadható, ha az okszerűtlen, vagy éppen iratellenes, de jelen esetben erről nincs szó. A másodfokú eljárásban már az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállást megalapozottságáról kell dönten, hogy mennyire felel meg a természettudományos tényeknek, törvényszerűségeknek. Fenntartotta, hogy az elsőfokú ítélet megalapozott, azzal a kiegészítéssel, amit az átiratban jeleztek.

Álláspontja szerint alaptalan az I. r. vádlott védőjének azon hivatkozása, miszerint a törvényszék az ítélet indokolásában nem tért ki a védelem által felvetett minősítési lehetőségekre, mert nagyon részletesen megindokolta a törvényszék, hogy miért az ítéletben foglalt minősítést találta megfelelőnek.

II. r. vádlott cselekménye minősítése tekintetében kiemelte, hogy a II. r. vádlottat nem egyszerűen arra kérték meg, hogy hívja ki a sértettet, hanem ő pontosan tudta, hogy mi fog történni, és miután a sértettet elvitték gépkocsival, azt is tudta, hogy mit fognak vele közölni, ezért magatartása befejezett emberrablás büntettként minősül. Azt nem tudta, hogy a sértettet megölik, ezért sem támadta már az ügyészség a cselekmény minősítését e tekintetben.

[80] Az I-II-III. r. vádlottak személyi körülményeikre nyilatkoztak, illetve az I. r. és III. r. vádlottak saját védelmükben és az utolsó szó jogán az alábbi nyilatkozatokat tették:

- I. r. vádlott utalt arra, hogy a műszeres vallomásellenőrzés eredményéből a bíróság csak a gép azon jelzését értékelte, hogy nem az erdőben, hanem valamilyen helyiségben történtek az események, de azt is kérte figyelembe venni, hogy további kérdésekre, köztük például arra, hogy megölte-e, vagy meg akarta-e ölni a sértettet, arra nem adott megkérdőjelezhető választ. A cselekménnyel kapcsolatban előadta, hogy nem előre kitervelt volt, hanem egy olyan eseménysor, ami tragédiába torkollott.

- III. r. vádlott az írásban benyújtott beadványaiban foglaltakat és az elsőfokú eljárásban tett védekezését megismételte, azt azzal egészítette ki, hogy mivel a szemtanúk esetében a történetek sarokponti élménynek számítanak, ez sose törölődik ki egy ember emlékezetéből és ezért emlékezett 20 év távlatából a szemtanú, hogy volt egy ilyen verekedés. Ha lett volna kocsiba betuszkolás, arra is tökéletesen emlékezett volna.

Fenntartotta azon védekezését, hogy ő a sértett megölésénél nem volt a közelben, neki utólag mesélte el a gépkocsiban I. r. vádlott, hogy a sértett őt korábban levizelte és ez volt az a kaukázusi probléma, amit még szeretett volna vele megbeszélni. Hivatkozott arra is, hogy úgy tudja, hogy az I. r. vádlott, ha élete végéig börtönben kell lennie, akkor sem fogja ezt a bíróságon, a családjá és a gyermekei előtt beismerni, mert ő egy kaukázusi ember.

Végső indítványában kérte, hogy a bíróság a Btk. 26. § (1) bekezdésében írt okokból, a Be. 576. § (1) bekezdése a) pont alapján az eljárást elévülés miatt szüntesse meg, vagy az elsőfokú ítéletet - megalapozatlansága miatt - helyezze hatályon kívül.

[81] A fellebbezések az alábbi eredményre vezettek.

[82] A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet a Be. 590. § (1) bekezdés alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A felülbírálat a Be. 590. § (2) és (10) bekezdés alapján teljeskörű volt, kiterjedt az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmények minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezésekre, az indokolás helyességére és az eljárási szabályok megtartásának ellenőrzésére.

[83] A másodfokú bíróság figyelemmel volt arra is, hogy 2018. július 1. napjától új eljárási törvény (Be.) lépett hatályba a korábban hatályban volt 1998. évi XIX. törvény helyett. Az eljárási cselekmények törvényes voltát azonban a foganatosításuk idején hatályban lévő normák alapján kell elbírálni (EBH2008. 1757.). A Be. 870. § (1) bekezdése is kimondja, hogy Be. hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt a törvény másként szabályozza.

[84] A felülbírálat eredményeként az ítélet tábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a részletes, minden körülményre kiterjedő bizonyítási eljárást a perrendi szabályokat betartva folytatta le. Ügyfelderítési kötelezettségnek maradéktalanul eleget tett, valamennyi, az ügy helyes ténybeli és jogi megítéléséhez elengedhetetlen bizonyítékot beszerzett.

[85] A törvényszék kihallgatta tanúként tanú 2., tanú 1., tanú 9-et, tanú 10-et, tanú 11-et, tanú 12-öt, tanú 13-at A Be. 527. § (1) bekezdés a) pont alapján ügyészi indítványra ismertette tanú 14, tanú 15 és tanú 4., majd az irat ismertetés során tanú 5. és tanú 16. tanúk vallomását, mivel tartós külföldi tartózkodásuk miatt a tárgyaláson nem lehetséges a kihallgatásuk. A Be. 527. § (2) bekezdés b) pont alapján szintén ügyészi indítványra ismertette tanú 17., tanú 18., személy 1., tanú 6., tanú 19., tanú 20., tanú 21. tanúk vallomását, mert e tanúk vallomása szükséges a bizonyításhoz, de a tárgyaláson történő kihallgatásuk nem volt indokolt, azt a bíróság nem tartotta szükségesnek és az ügyész, a vádlottak és a védők sem indítványozták.

[86] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során igazságügy pszichológus szakértői, valamint

a bizonyítási eljárás ismételt megnyitását követően egyesített orvos- és nyomszakértői véleményt szerzett be, a tárgyaláson részletesen meghallgatta az ügyben eljáró szakértő 1., dr. szakértő 2., szakértő 3., szakértő 4., szakértő 5. és szakértő 6. szakértőket.

[87] A törvényszék a tárgyaláson ismertette mindazokat az okirati bizonyítékokat, amelyek az ügy eldöntése körében releváns adatokat tartalmaznak, levetítette a nyomozás során a terheltek kihallgatásáról készült videofelvételek indítványozott részeit.

[88] A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem sérültek a bizonyítás törvényességével kapcsolatos eljárási szabályok sem. Az I. r. vádlott védőjének az egyes bizonyítási eszköz - nevezetesen tanú 1 tanúvallomásának - kirekesztésére irányuló indítványát a másodfokú bíróság nem tartotta alaposnak.

[89] A büntetőeljárásban a bizonyíték kirekesztésére csak törvényes ok alapján kerülhet sor, a bizonyítási eszköz kirekesztése mindig eljárásjogi okon alapul, jogkövetkezménye pedig a bizonyíték figyelmen kívül hagyásának kötelezettsége.

[90] A kirekesztés kérdésének vizsgálata a bíróság részéről egy formai vizsgálatot jelent. A bíróságnak a Be. 167. § (5) bekezdésére is figyelemmel azt kell vizsgálnia, hogy a bizonyíték olyan bizonyítási eszközből származik-e, amelyet bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szereztek-e meg. E rendelkezés kizárja a bizonyítékok köréből azokat a tényeket, amelyek a bizonyítás törvényességének súlyosabb megsértésével szerzett bizonyítási eszközből származnak. Az eljárási törvény a Be. 167. § (5) bekezdése szerinti generális szabályozási szinten és több helyen elszórtan, de mindig tételesen felsorolja azokat az eseteket, amikor az adott bizonyítási eszközből származó bizonyíték mindenfajta tartalmi vizsgálat nélkül a bizonyítás anyagából kirekesztendő, mérlegelési körbe nem vonható. A bizonyítás törvényessége körében az eljárási cselekmények szabályszerű lefolytatását tehát a perbíróságnak mindig vizsgálnia kell, a formai vizsgálat tehát minden más szempontot megelőző.

[91]ú 1 tanú II. r. vádlott testvére, tehát a terhelt hozzátartozója. A nyomozás során 2017. március 31. napján hallgatták ki tanúként (nyomozati iratok V. kötet 1205-1223. oldal), kihallgatásakor az 1998. évi XIX. törvény volt hatályban, a tanút e törvény rendelkezéseinek megfelelően figyelmeztették a vallomástétel akadályaira, így arra is, hogy az 1998. évi XIX. törvény 82. § (1) bekezdés a) és b) pont alapján megtagadhatja a vallomástételt, a tanú nem élt mentességi jogával. A nyomozó hatóság figyelmeztette az 1998. évi XIX. törvény 85. § (3) bekezdésben foglaltakra is. Mindezek alapján az 1998. évi XIX. törvény 84. § alapján a tanú nyomozás során tett vallomása bizonyítási eszközként figyelembe vehető.

[92] Az elsőfokú bíróság tanú 1 tanút a 2019. május 16. napján tartott tárgyalási napon hallgatta ki (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/127. számú jegyzőkönyv 4-70. oldal), ezen időpontban a 2017. évi XC. törvény (Be.) volt már hatályban, így a tanú kihallgatásának szabályszerűségét is e törvény rendelkezése alapján kell vizsgálni. Az elsőfokú bíróság a kihallgatást megelőzően tisztázta a vallomástételi akadályokat, majd a tanút figyelmeztette a tanút a Be. 171. § és a Be. 172. § (1) bekezdés a) pontban foglalt mentességi okokra, melyekkel a tanú nem kívánt élni és vallomást kívánt tenni. A Be. 177. § (1) és (2) bekezdés akként rendelkezik, hogy a Be. 176. § (1) bekezdés a)-d) pontban foglalt tanúzási figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni, ennek elmaradása esetén nem vehető a tanú vallomása bizonyítási eszközként. Az elsőfokú bíróság figyelmeztetése és a jegyzőkönyvezés az eljárási törvényben előírtaknak megfelelt, így a tanúvallomás kirekesztésének nem volt indoka. A Be. 179. § (2) bekezdés szerint a tanúval közölni kell a tanúzási figyelmeztetést és a kihallgatással kapcsolatos jogait, de az eljárási törvény nem írja elő, hogy a tanút ki kell oktatni a Be. 871. §-ban foglalt

átmeneti rendelkezésekre, ilyen kötelezettséget az I. r. védő által hivatkozott 4/2020. Büntető jogegységi határozat sem tartalmaz.

[93]ú 1 tanúzási figyelmeztetése tehát mind a 2017. március 31. napján, mind pedig a 2019. május 16. napján történt kihallgatásakor törvényes volt, a perrendi szabályok megsértésére formailag nem került sor és a 2019. május 16. napján történt kihallgatáskor sem sérült a tanúvallomás megtagadásának jogával rendelkező személy korábbi vallomásával kapcsolatos rendelkezési joga. Az eljárás korábbi szakaszában tett tanúvallomás felhasználásának alapját ugyanis a tanú vallomástétele mind a korábban hatályos, mind a jelenleg hatályos eljárási törvény szerint megteremti. Ebben az új kódex változást nem eredményezett. Az pedig, hogy a tanú él-e a vallomás megtagadás jogával a tanú belső elhatározáson alapuló, szuverén döntése. A vallomástétel vagy a vallomás megtagadása további eljárásjogi következményeiről történtő kioktatás a tanú befolyásolásának lehetőségét is felvethetné, a tanút pedig abban, hogy a vallomás megtagadásának törvényben biztosított jogával él-e, befolyásolni, presszionálni nem lehet.

[94] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megítélése szerint a tanú kihallgatására törvényesen került sor, a vallomás kirekesztésének nincs alapja. Így nem állapítható meg a Be. 609. § (2) bekezdés a) pont szerinti eljárási szabálysértés és nem indokolt a Be. 594. § (1) bekezdés alapján bizonyítás felvétele sem.

[95] Az ítélet tábla nem osztotta III. r. vádlottak a ki nem küszöbölhető megalapozatlanság okából a Be. 610. § alapján az ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra irányuló indítványát. A Be. 592. § (1) bekezdés szabályozza a teljes megalapozatlanság esetköreit, jelen ügyben azonban nem állapítható meg sem a tényállás teljes hiánya, sem annak teljes felderítetlensége, ezért az ügy érdemi elbírálásának eljárásjogi akadálya nincs.

[96] A másodfokú bíróság a vádlottak személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket a nyilvános ülésen tett terhelti nyilatkozatok és becsatolt iratok adatai alapján pontosítja akként, hogy

- I. r. vádlott jelenleg a cég 1. tagja és alkalmazottjaként dolgozik, havi jövedelme 250.000 - 300.000.- forint. Magas vérnyomás betegségére gyógyszeres kezelést kap.
- II. r. vádlottnak eltartásra szoruló kiskorú gyermeke nincs. Havi jövedelme 200.000 - 300.000.- forint. Asztmás betegségére gyógyszeres kezelést kap.
- III. r. vádlott elvált családi állapotú.

[97] *A felülbírálat eredményeképpen a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pont alapján részben megalapozatlan, mert a megállapított tényállás hiányos, ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. A másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pont értelmében a tényállást kiegészítette és helyesbítette az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés alapján az ítélet*

- [55] bekezdésben akként, hogy mellőzi az „öt védekezésre képtelenné téve” szövegrészt, mint jogi fogalmat és az indoklásba tartozót,
- [57] bekezdésben akként, hogy helyére az alábbi bekezdést illeszti: „I. r. és III. r. vádlott és két ismeretlen társuk gépkocsijukkal ismeretlen helyre vitték a sértettet, ahol ismeretlen módon és ideig követelték az I. r. vádlottól elrabolt pénzt, ez idő alatt a sértett mindvégig a négy ember felügyelete alatt állt, szabadulni a felügyelet alól nem tudott.”,
- [59] bekezdésben a „- vagy a III. r. vádlott közvetlen, azonban I. r. vádlottól származó közvetett utasítására” rész helyébe azt illeszti, hogy „ III. r. vádlott jelenlétében, egyetértésével, jóváhagyásával”,

- [59] bekezdést kiegészíti azzal, hogy a fejet ért erőbehatások közül az orrcsont sérülését okozó közepes, a többi sérülést okozó nagy erejű volt (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/180. szám alatti szakvélemény 28. oldal, 17.B.15/2018/182. számú jegyzőkönyv 7. oldal),
- [73] bekezdésben akként, hogy III. r. vádlott 2018. január 17. napján jelent meg iratismertetésen (nyomozati iratok VII. kötet 2273. oldal).

[98] A fenti változtatásokkal a tényállás a Be. 592. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól mentessé vált, ezért a Be. 593. § (3) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[99] A bizonyítékok értékelése körében kiemелendő, hogy ha a bizonyítási eszköz kirekesztésére nincs perjogi indok, tehát nem esik értékelési tilalom alá, akkor kerülhet sor a ténybeli alapokon nyugvó tartalmi vizsgálatra, azaz az egyéb bizonyítékokkal való összevetésre, a mérlegelésre és ennek eredményeként a bizonyítási eszköz által közvetített bizonyíték elfogadására vagy elvetésére.

[100] A bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [Be. 167. § (4) bekezdés]. A nem kirekesztett bizonyíték esetében külön vizsgálat tárgyát képező szempont annak bizonyító ereje, ami arra a kérdésre adja meg a választ, hogy az adott bizonyítási eszköz által hordozott bizonyító tény ténylegesen milyen mértékben alkalmas a bizonyítandó tény bizonyítására. A Be. 167. § (3) bekezdés értelmében - miszerint a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító erejük - a bizonyítékok mérlegelésének szabadsága azt jelenti, hogy mindig a bírói mérlegelés dönti el az adott bizonyítási eszköz jelentőségét és bizonyító értékét.

[101] Az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége során részletesen számot kell adnia arról, hogy mely bizonyítékot fogadott el, ennek mi az indoka és nyomon követhető módon az indokolásból ki kell tűnnie, hogy a tényállást mire alapította. Ekkor van abban a helyzetben a másodfokú bíróság, hogy ellenőrizni tudja, hogy a mérlegelés teljeskörű, valamennyi bizonyítékra kiterjedő volt-e és az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékoknak a megállapított tényállás megfelel-e. A bizonyítékok értékelése az elsőfokú bíróság feladata, míg a másodfokú felülbírálat során ezen értékelő tevékenység ellenőrzésére kerül sor. Ennek során azonban alapvető eljárási szabály a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma [Be. 593. § (2) bekezdés], mely az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. Ennek tartalmát a Kúria az EBH2019.B.9. számú döntés indokolásának [53] bekezdésében akként fogalmazta meg, hogy: „A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Így nem mondhatja például azt egy, az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, illetve nem egészítheti ki vagy módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás, vagy vallomásrész alapján.”

[102] Jelen ügyben az ítélet Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pont szerinti részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölése során csak az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok alapján történhet

- a tényállás hiányosságának pótlása olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított ténynek a megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns,
- az iratellenesség orvoslása, vagyis amikor az elsőfokú bíróság nem az ügyiratokban rögzített tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékot,
- téves ténybeli következtetés esetén az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbítése.

A másodfokú bíróságnak tehát az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokat kell alapul vennie, ebben az esetben nem beszélhetünk a felülmérlegelési tilalom megsértéséről, hiszen ez a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölésének törvényes eszköze.

[103] Az ítélet tábla álláspontja szerint a törvényszék mérlegelő tevékenysége formailag szabályos volt és nagyrészt annak helyességével szemben tartalmilag sem támasztható alapos kétség. Mindebből azonban az is következik, hogy a felmentést célzó fellebbezések - új bizonyíték hiányában - az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységének a kritikái, melyek a meglévő, már mérlegelt bizonyítékok újraértékelését célozták. Az irányadó perrendi szabályok szerint azonban - a felülmérlegelési tilalomra figyelemmel - ez a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethetett.

[104] A törvényszék részletesen bemutatta, hogy jelen ügyben a bizonyítási eljárás lefolytatásának eredményességét miként befolyásolta a rendkívüli időmúlás. A nyomozás 1998. február 5. napján történt megszüntetését követően történtek időrendi sorrendben az alábbiak szerint alakultak és az ítélet indokolásának [82] és [88] bekezdése e tekintetben az alábbiak szerint pontosítandó:

- 2015. őszén a Készenléti Rendőrség Kiemelt Ügyeket Felderítő Osztályával felvette a kapcsolatot rendőr 1. nyugalmazott rendőr őrnagy, aki jelezte a nyomozó hatóságnak, hogy egyik ismerőse, II. r. vallomást kíván tenni az 1996-ban történetekkel kapcsolatban (nyomozati iratok IV. kötet 815. oldal)
- 2015. december 24. napján I. r. vádlott feljelentette II. r. vádlottat zsarolás miatt, mert 2015. december 23. napján megfenyegette őt a II. r. vádlott, ha nem fizet neki 400.000.- eurót, akkor az 1996-os cselekményben ellene fog vallani (nyomozati iratok V. kötet 851. oldal), emiatt a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányságon 01080-7040/2015. bü. számon indult büntetőeljárás, melyben I.r. vádlottat tanúként kihallgatták 2016. január 25. napján (nyomozati iratok III. kötet 315-323. oldal), mely alkalommal elmondta, hogy tulajdonképpen fenyegetés nem érte, így a zsarolás miatti eljárást megszüntették (nyomozati iratok V. kötet 853. oldal)
- II. r. vádlott az élet elleni cselekmény miatt megszüntetett nyomozással kapcsolatban 2016. január 26., majd 2016. február 5. napján jelent meg a nyomozó hatóságnál, de erről csak rendőri jelentés készült (nyomozati iratok III. kötet 303-309. oldal), ezt követően 2016. március 3. napján tett jegyzőkönyvbe foglalt bejelentést (nyomozati iratok III. kötet 325-335. oldal).

[105] A nyomozás folytatását a sértett halálát követően majdnem 20 évvel rendelték el, mely értelemszerűen számos bizonyítási nehézséget eredményezett. E körben kiemelendő, hogy

- a sértett életét kioltó, a vádirat szerint is ismeretlen személyek felderítése eredményre nem vezetett, az ismeretlen személyek tekintetében a nyomozó hatóság az ügyek elkülönítéséről is rendelkezett (nyomozati iratok VII. kötet 2247. oldal),
- a vádlottak és tanúk emlékezete ilyen idő távlatából egészen más, mint közvetlenül az események után, illetve számos körülmény tekintetében nehezen tisztázható, hogy mit, kitől, mikor hallottak,
- a terheltek számos, önmaguknak is ellentmondó nyilatkozatot tettek, értelemszerűen mindenki a saját felelősségét, cselekményét próbálta csökkenteni, illetve mindenkit más érdek vezérelt a nyilatkozatok megtételekor a nyomozás megindítását, majd a folytatását követően,
- személy 2. 1996. augusztus 31. napján tett bejelentést a sértett eltűnéséről (nyomozati iratok I. kötet 191-195. oldal), pont aznap, amikor megtalálták a holttestet és elrendelték emberölés büntette miatt a nyomozást (nyomozati iratok I. kötet 33. oldal). A gyanú I. r. és II. r. vádlottakra már a nyomozás legelején ráterelődött, hiszen adat merült fel, hogy a sértett velük találkozott utoljára. Ezzel szemben III. r. vádlott szerepe csak a nyomozás folytatását követően merült fel, a nyomozati iratok V. kötet 871. oldalán található, 2017. január 27. napján kelt rendőri jelentés szerint az tanú 1 és személy 1. vallomásaiban szereplő Keresztnev 2 nevű nő ukrán barátja azonos III.r. vádlottal,

ugyanis a személyleírás ráillik, ahogy az is, hogy az 1990-es évek ismert alvilági kapcsolatokkal rendelkező személye.

[106] A bizonyítékok értékelésének nehézségét adta, hogy mozaikszerű darabkákból volt összerakható az események előzménye, illetve az, hogy mi történt, illetve mi az, ami bizonyítható ítéleti bizonyossággal. Jelen ügyben ezért fokozottan előtérbe került a bizonyítékok egymással történő összevetése és annak eldöntése, hogy melyik részben állnak összhangban egymással. Ennek megfelelően nem kifogásolható a bizonyítékok értékelésének az a módja, hogy a bíróság a vádlotti- és tanúvallomásoknak a más bizonyítékokkal is megerősített részeit fogadta el irányadónak a történeti tényállás megállapítása során, míg a vallomások olyan részeit elvetette, amelyek más bizonyítékokkal ellentétesek, illetve egyértelmű cáfolatot nyertek. Mindez nem érinti a mérlegelési tevékenység perrendszerű voltát, ugyanis az eljárásjogi rendelkezésekkel összhangban áll, ha a bíróság a bizonyítékok értékelése során a vádlott vagy a tanú vallomását a történeti tényállás megállapítása szempontjából az egyéb bizonyítékokkal alátámasztott részében fogadja el valósnak (BH1998. 418., BH2003. 311.). Ez a fajta mérlegelési tevékenység igaz II. r. vádlott vallomásainak értékelésére is, e körben alaptalan III. r. vádlott által hangoztatott kifogás, hogy minden fenntartás nélkül alapítottak tényállást e terhelt előadására. Hiszen például a vád tárgyát sem képezte azon nyilatkozata, miszerint a sértett megölésében I. r. vádlottnak aktív szerepe, magatartása lett volna. Ahogy az elsőfokú bíróság sem fogadta ezt el, illetve például vallomásának azt a részét sem találta egyéb bizonyítékokkal alátámasztottnak, hogy a rablás során a sértett levizelte az I. r. vádlottat, hogy a sértettet kínozták vagy például saját tagadásával szemben terhére rótták, hogy a gépkocsinál ő is megütötte a sértettet.

[107] A bizonyítékok értékelésének egyik releváns pontja a halál időpontjának megállapítása. A halál bekövetkezésének időpontjára nézve - holttest vizsgálata alapján - a halál biztos jeleinek: a korai (süllyedésszerű és beivódásos hullafoltok, hullamerevség, holttest lehülése, libabőr, hullai önemésztődés, hullai véralvadék) és a késői (rothadás, hullaviaszos átalakulás, hullai kiszáradás, mumifikáció, felázás) hullajelenségeknek a részletes leírása és együttes, körültekintő értékelése alapján lehet következtetéseket levonni, hiszen az egyes jelenségek kialakulásának a halálhoz képest jól meghatározható időtartama van.

[108] Jelen ügyben megállapítható, hogy a halottvizsgálat során a halál oka és körülményei vizsgálatánál bűncselekmény gyanúja merül fel, a helyszíni szemlét követően halottszemlét rendeltek el, melyen rendőrorvos is részt vett és sor került igazságügyi orvosi boncolásra is, melyet két igazságügyi orvos-szakértő végzett. A hullajelenségek részletes és pontos rögzítése megtörtént, a szakértők a halál bekövetkezésének idejét akként véleményezték, hogy az a holttest megtalálásának időpontjához képest 6-7 napon belüli, de nem valószínű, hogy 10 napon túli (nyomozati iratok I. kötet 157. oldal).

[109] A halál időpontja tekintetében a szakvélemény mellett még számos egyéb bizonyíték állt rendelkezésre: személy 2. bejelentésében a sértett eltűnésének időpontját 1996. augusztus 23. napján jelölte meg; tanú 4., tanú 5., tanú 20. tanúk a sértettet utoljára 1996. augusztus 23. napján látták; maguk a vádlottak sem vitatták, hogy 1996. augusztus 23. napján találkoztak a sértettel, illetve I. r. és III. r. vádlottak beszámoltak a sértett aznap bekövetkezett haláláról is. Ezen együttes előadások egymással teljesen megegyeztek és ezt az időpontot az igazságügyi orvos-szakértői vélemény fenti megállapítása is megerősítette.

[110] Az elsőfokú bíróság részletes bizonyítást vett fel a cselekmény előzményére, így arra, hogy a vádlottak sérelmére megvalósított lopáshoz, majd a későbbi rabláshoz, illetve a hotel 2. szallóban történetekhez kapcsolódik-e a sértett. Ez utóbbi, a hotel 2. szallóban történt verekedést az ügyészség is a bizonyítási eljárás eredményeképpen mellőzte a vádból. A rablást illetően lényeges körülmény volt, hogy a sértett viselt-e maszkot, illetve, hogy ezen alkalommal I. r. vádlottat a sértett megalázta-e és ha igen, milyen módon.

[111] A törvényszék az indokolás [292-297] bekezdésében részletesen számot adott arról, hogy az I. r. vádlott és tanú 3. vallomása alapján miért találta bizonyítottnak, hogy a rablás elkövetésekor a sértett nem viselt maszkot, egyébként ezzel egyezően nyilatkozott tanú 1. tanú is (nyomozati iratok V. kötet 1217. oldal).

[112] Az ítélet indokolásának [144-152] bekezdés tartalmazza, hogy II. r. vádlott az eljárás során a megalázás milyen eltérő változatait említette, a II. r. vádlott mit mondott el tanú 2. tanúnak, illetve, hogy I. r. vádlott beszámolt-e valakinek erről. Az I. r. vádlott az eljárás során mindvégig tagadta, hogy a megköttözésen és a fegyver fejéhez történő tartásán kívül más történt volna, az elsőfokú bíróság a megalázást - bármilyen formában is - a tagadásával szemben kétséget kizáróan nem találta igazoltnak.

[113] Az, hogy a rablás miatt miért nem tettek az I-II. r. vádlottak feljelentést, az eljárás során nem volt megállapítható. A vád azt tartalmazta, hogy nem akarták, hogy a rabolt pénz eredetét a hatóságok vizsgálják. A Pest Megyei Főügyészség Nf.384-148/2016. szám alatt (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/164. szám) ezt kiegészítette azzal, hogy azért sem tettek feljelentést, nehogy kiderüljön, hogy a II. r. vádlott személye nem kívánatos az országban, illetve azért, mert egyik vádlott sem rendelkezett érvényes vízummal. Az elsőfokú bíróság a tényállásban nem rögzítette, hogy a feljelentés miért maradt el, ugyanis annak okát kétséget kizáróan nem lehetett megállapítani. Erre az elsőfokú bíróság általi mérlegelés eredményére figyelemmel a másodfokú bíróság sem egészítette ki a tényállás [50] bekezdését akként, ahogy arra a főügyészség indítványt tett. Egyébként tény, hogy feljelentés nem történt az ügyben, mely azt - bármilyen okból is maradt el - mindenképp magával hozta, hogy az I-II. r. vádlottak nem hatósági segítséggel kívánták a problémát megoldani.

[114] Az elsőfokú bíróság nem találta megállapíthatónak, hogy I. r. vádlott a sértett megölésére kérte fel III. r. vádlottat. A Győri Fellebbviteli Főügyészség átiratában már nem támadta a tényállás ezen részét, a védelem pedig már az elsőfokú eljárásban is azt az álláspontot képviselte, hogy a megbízás nem a sértett megölésére szólt.

[115] Az I. r. vádlott sérelmére megvalósított rablást követően kialakult tervet a tényállás [50] bekezdése rögzíti, az elfogadott bizonyítékok tartalmának megfelelően. Az I. r. vádlott védője a fellebbezés indokolásában e tényállásrészt akként indítványozta módosítani, hogy a terv kizárólag az volt, hogy megakadályozzák, hogy a sértett hasonló cselekedetre vetemedjen. Ez az indítvány azonban azért nem helytálló, mert maga I. r. vádlott vallomása is tartalmazza, hogy az volt a szándékuk, hogy az elrabolt pénzt visszaszerezzék, illetve, hogy a sértett a továbbiakban hagyja őket békén (nyomozati iratok VI. kötet 1725., 1757. oldal, VII. kötet 2131. oldal, elsőfokú iratok 17.B.15/2018/41. számú jegyzőkönyv 16. oldal, 17.B.15/2018/93. számú jegyzőkönyv 54. oldal) és vele egyezően nyilatkozott III. r. vádlott is.

[116] III. r. vádlott következetesen tagadta, hogy részére bármikor is pénzt adott volna át I. r. vádlott, állítása szerint az esetet követően nem is találkoztak. Ezzel szemben az eljárás során I. r. és II. r. vádlott egyezően vallott arról, hogy megtörtént az eseményt követően a pénz átadása, annak összegét 10.000.- dollárban jelölték meg. Bár kétségtelen tény, hogy I. r. vádlott több előadást tett arról, hogy miért is kellett a pénzt átadni III.r. vádlottnak (előre megbeszél volt, hogy a visszaszerzett pénz felét adja vagy csak utólag merült fel a pénz kérdése, amikor III.r. vádlott megkereste különböző indokkal, így az emberei távozására vagy temetésre hivatkozással), de azt mindvégig állította, hogy a pénzátadás megtörtént és az sem kétséges, hogy az az elkövetett cselekménnyel volt összefüggésben, azért került sor a kifizetésére. Az elsőfokú bíróság a tényállás [52] bekezdésben megfelelő következtetéssel jutott arra, hogy a pénz átadásáról előre, a telefonos beszélgetések alkalmával egyeztettek, mivel kellett valami motiváló erő, egyébként I. r. vádlott a nyomozás során és a bírósági

tárgyaláson is tett ilyen tartalmú vallomást (nyomozati iratok VI. kötet 1727., 1741. és 1781. oldal, elsőfokú iratok 17.B.15/2018/41. számú jegyzőkönyv 24-25. oldal).

[117] Bizonyítás tárgyát képezte az is, hogy a sértettel az 1996. augusztus 23. napján történt találkozó előre megbeszélte vagy spontán kialakult volt. E tekintetben a sértett barátnője, tanú 4. tanúként tett vallomása volt irányadó, aki név szerint megemlíti I.r. vádlott és Becenév 1 nevű örmény személyeket - akik azonosak az I-II. r. vádlottakkal -, akikkel egy sérelmükre elkövetett rablótámadás miatt vitája támadt, meg is fenyegették, velük emiatt találkozót beszélt meg és el is költöztette őt egy szállodába (nyomozati iratok I. kötet 247-253. oldal, II. kötet 419-421. oldal). A tényállás szerint a sértettet II. r. vádlott hívta ki a piacról, ezt senki nem vitatta az eljárás során. A „kicsalás” alatt az ítélet indokolásából a [186] bekezdésben egyértelműen kitűnik, hogy az értendő, hogy nyilván a sértett nem arra számított, hogy az I-II. r. vádlotton kívül még másik három ember fogja várni, így vele szemben öt személy állt, ami egyértelmű túlerőt jelentett.

[118] III. r. vádlott nem vitatta, hogy megjelent a gépkocsinál, ilyen tartalmú vallomást tett II. r. vádlott, de még tanú 2. tanú is ezt állította (nyomozati iratok V. kötet 93. és 1003. oldal). Alapvető ellentét mutatkozott azonban abban, hogy a másik két ismeretlen személy kinek az embere volt. I. r. és II. r. vádlott állítása szerint III. r. vádlott emberei voltak, ezzel szemben a III. r. vádlott védekezésében ezt tagadta és arra is hivatkozott, hogy a II. r. vádlott testvére, tanú 1. tanú küldte őket. E körben kiemelendő, hogy az elsőfokú bíróság a mérlegelés eredményeképpen - [213] bekezdés - nem találta igazoltnak a vád azon részét, hogy tanú 1. tanúnak is szóltak a rablás után, az ő felkeresése a megállapított tényállás szerint csak a sértett halála után történt meg. Ezt állította I-II. r. vádlott (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/59. számú jegyzőkönyv 49. oldal, 17.B.15/2018/93. számú jegyzőkönyv 19. oldal), tanú 1. tanú is ezt adta elő (nyomozati iratok V. kötet 1217-1219. oldal) és nem hagyható figyelmen kívül e körben tanú 2. tanú elmondása sem, miszerint, ha a II. r. vádlott testvére már korábban Magyarországon lett volna, biztos a lakásban lett volna (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/127. számú jegyzőkönyv 22. oldal).

[119] I. r. és II. r. vádlott előadásán túl azt, hogy ezek az emberek III.r. vádlotthoz tartoztak, alátámasztotta tanú 1. tanú vallomása, aki határozottan állította, hogy az ismeretlen személyek a III. r. vádlott emberei voltak (nyomozati iratok V. kötet 1219. oldal), illetve tanú 2. tanú a bírósági tárgyaláson ukránokról számolt be (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/127. számú jegyzőkönyv 18. oldal). III. r. vádlott az első- és másodfokú eljárásban is hivatkozott tanú 6. tanú vallomására, amelyikben szerepel, hogy a „többi személy is örmény fickó volt, de ezt csak ránézésre mondom róluk, úgy néztek ki.” (nyomozati iratok V. kötet 1149. oldal). Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése körében a [207] bekezdésben ki is tért e tanú vallomására és megállapította, hogy bizonytalan, hogy a tanú milyen antropológiai ismeretekkel rendelkezett, nem is tanulmányozta hosszabb ideig az eseményeket az ablakból, illetve őt a verekezés kötötte le, nem pedig az abban résztvevők származásának vizsgálata. Ezen túl tanú 6. tanú a gépkocsinál jelen lévőket, így magát III. r. vádlottat is örménynek nézte, tehát nem elfogadható a III. r. vádlott hivatkozása, hogy az örményeket és az ukránokat bárki meg tudja különböztetni. Ezért önmagában ez a tanúvallomás részlet a többi más bizonyítékkal - így I. r., II. r. vádlott, tanú 1. és tanú 2. tanúk terhelő előadásával - szemben nem alkalmas a III. r. vádlott tagadásának elfogadására. Ezen túl nem hagyható figyelmen kívül, hogy már a rablás után felmerült I-II. r. vádlottakban III.r. vádlott neve, akitől segítséget kérhetnek, mivel azt tudták róla, hogy magas rangú bűnöző és ilyenekkel foglalkozik (nyomozati iratok VI. kötet 1723-1725., 1739. oldal, elsőfokú iratok 17.B.15/2018/41. számú jegyzőkönyv 17-18. oldal, 17.B.15/2018/93. számú jegyzőkönyv 16. oldal), vele I. r. és II. r. vádlott is beszélt telefonon, illetve Keresztnév 2-n keresztül is üzentek neki. Az, hogy III. r. vádlottnak voltak kapcsolatai bűnözői csoportokkal, saját

vallomása alapján is megállapítható, amit más emberölési ügyben tett tanúvallomásában elmondott, illetve a vádirattal együtt becsatolt kimutatás szerint 1998-tól kezdődően több ügyben kihallgatták gyanúsítottként, melyek tárgya önbíráskodás, zsarolás, garázdaság, vesztegetés, csalás volt. Logikátlan lett volna, hogy az I-II. r. vádlottak megbízzák III.r. vádlottat a pénz visszaszerzésével és azzal, hogy állítsa le a sértettet, ennek ellenére maguk odaszerveznek két ismeretlen személyt is. Ha lett volna olyan ember, akit az I-II. r. vádlottak meg tudtak volna bízni a tervük végrehajtásával, nem szóltak volna III.r. vádlottnak. Mindezek alapján a másodfokú bíróság szerint a törvényszék helyes következtetéssel jutott arra, hogy a gépkocsinál megjelent, ismeretlenül maradt emberek III. r. vádlotthoz tartoztak.

[120] II. r. vádlott az eljárás során mindvégig tagadta, hogy ő a gépkocsinál megütötte volna a sértettet, I. r. vádlott viszont mindvégig elismerte, hogy ő is bekapcsolódott a II. r. vádlott oldalán a verekedésbe. II. r. vádlottra terhelő vallomást tett mindkét vádlott társa, illetve egyértelműen azonosította őt a verekedők között tanú 6. tanú, így e védekezésének elvetésére alappal került sor.

[121] A III. r. vádlott védője a fellebbezés indokolásában hivatkozott arra, hogy tényállás szerint a sértettet „erőszakkal, az ellenállását letörve, őt védekezésre képtelenné téve betették” a gépkocsiba, ezzel szemben a törvényszék az ítélet indokolásában több kifejezést is használ a gépkocsiban történtek elemzésekor, így például, hogy a sértettet kényszerítették, hogy szálljon be a kocsiba; betuszkolták a gépkocsiba; védekezésre képtelenné tették; erőszakkal kényszerítették, hogy szálljon be; erőszakkal betették. E körben a tényállást a másodfokú bíróság akként helyesbítette, hogy [55] bekezdésből mellőzte az „őt védekezésre képtelenné téve” szövegrészt, mert ez egy jogi fogalom, mely nem a tényállásba, hanem az ítélet jogi indokolásába való. Az irányadó tényállást e részében, egyéb tekintetben a másodfokú bíróság megalapozottnak találta, ugyanis az kétséget kizáró módon bizonyított, hogy a sértett - a vádlottak előadásával szemben - nem önként szállt be a gépkocsiba. E tekintetben az alábbi bizonyítékok állnak rendelkezésre:

- azt valamennyi vádlott egyezően adta elő, hogy rajtuk és a sértetten kívül még jelen volt a gépkocsinál két ismeretlen is, az I. r. vádlott kivételével a másik két társa azt is határozottan állította, hogy a gépkocsinál ott állt az akkor 120 kg súlyú III. r. vádlott is, mindezek alapján az teljesen egyértelmű, hogy az egyedül lévő sértettel szemben túlerőben voltak, mind szám- mind erőfölény tekintetében,
- tanú 2. tanú vallomása szerint neki a II. r. vádlott azt mesélte, hogy berakták a sértettet az ukrán kocsijába (nyomozati iratok V. kötet 993. és 1003. oldal),
- tanú 1. tanú megkérdezte az I. r. vádlottat, hogy mi történt és azt a választ kapta, hogy a sértettet egy gépkocsiba betuszkolták, ebben a III.r. vádlott és emberei segítettek (nyomozati iratok V. kötet 1219. oldal),
- tanú 6. tanú szerint két személy ütötte a sértettet és odament hozzájuk kettő vagy három személy, ezután otthagyták az ablakot, nem érdekelte, eljött és nem figyelte tovább (nyomozati iratok V. kötet 1149. oldal), tehát a tanú nem tudott a verekedés után történetéről saját élményről beszámolni,
- III.r. vádlott hivatkozott tanú 6. és tanú 8. tanúk nyomozati iratok V. kötet 1149. és 1189. oldali vallomására, akik nem hallottak olyat tanú 6. feleségétől (Keresztnév 3 nénitől), hogy valakit az autóba betuszkoltak volna. Ellenben tanú 13. tanú a nyomozati iratok V. kötet 1135. oldalon lévő vallomásában beszámolt arról, hogy neki a mindent figyelő, leselkedő Keresztnév 3 néni mesélte, hogy látta, amint betuszkoltak egy férfit egy autóba az utcán, aki nem nagyon akart beszállni, ekkor ott volt a II.r. is és még más is,
- II. r. vádlott saját vallomása szerint, amikor a sértett meglátta a rá váró embereket, azt mondta neki, hogy elárulta őt (nyomozati iratok VII. kötet 2179. oldal), mely egyértelműen arra utal, hogy ő azért nem vitt magával senkit, mert nem számított arra, hogy ennyi emberrel találja szembe magát, ami nyilvánvalóvá tette számára azt is, hogy esélye nincs a védekezésre.

[122] Mindezen bizonyítékok együttes értékelése alapján az elsőfokú bíróság megfelelően vont következtetést arra, hogy a sértett nem önszántából szállt be a gépkocsiba, hiszen vele szemben a gépkocsi mellett öt ember lépett fel, többször is megütötték. A betuszkolták/berakták/betették szinonim fogalmak mind jól tükrözik azt, hogy a sértett akarata ellenére szállt be a gépkocsiba, tehát oda bekényszerítették. Értelemszerűen a gépkocsiban, tehát egy zárt és szűk helyen a sértettel szemben fellépő négy személlyel szemben az ellenszegülés kilátástalan, figyelemmel arra is, hogy a gépkocsi kétajtós volt, tehát mivel a sértett hátul ült - amit egyik vádlott sem vitatott -, reális lehetősége és esélye sem volt a szabadulásra.

[123] A gépkocsival való távozás utáni eseményekről, a sértett életének kioltásához vezető bántalmazás helyéről és annak részleteiről - az ott jelenlévők közül - személyi bizonyítékként csak I. r. és III. r. vádlottak vallomása áll rendelkezésre, mivel a másik két személy azonosítására az eljárásban nem került sor. E két vádlott az eljárás során azonban számos, önmaguknak és egymásnak is ellentmondó vallomást tettek. Először még azt is tagadták, hogy jelen lettek volna, amikor meghalt a sértett, később már ezt elismerték, de arról is ellentétesen vallottak, hogy miért is került sor a bántalmazásra, annak mi volt a kiváltó oka, kinek a jelenlétében és miként zajlott.

[124] A másodfokú bíróság a tényállás [57] bekezdésből mellőzte annak megállapítását, hogy a sértettet egy ismeretlen zárt helyiségbe vitték. Az elsőfokú bíróság a [224-226] bekezdésben ennek alapjául a műszeres vallomásellenőrzés eredményét jelölte meg. A védők az ítélet elleni fellebbezések írásbeli indokolásában és a másodfokú nyilvános ülésen előadott perbeszédekben vitatták a műszeres vallomásellenőrzés eredménye alapján megállapított tényállásrészről, e tekintetben a másodfokú bíróság osztotta álláspontjukat.

[125] A Be. 165. § kimerítő felsorolása szerinti bizonyítási eszközök személyi (a tanúvallomás, a terhelt vallomása, a szakvélemény, a pártfogó felügyelői vélemény), vagy tárgyi jellegűek (a tárgyi bizonyítási eszköz, ideértve az iratot és az okiratot, az elektronikus adat). Ezzel szemben a bizonyítási cselekmények esetében a Be. 206. § nem ad taxatív meghatározást, mivel azt mondja ki, hogy bizonyítási cselekmény különösen a szemle, a helyszíni kihallgatás, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás, a szembesítés és a műszeres vallomásellenőrzés, tehát a „különösen” kifejezés használatával utal arra, hogy a felsorolás nem teljes. A Be. 167. § a bizonyítékok értékelése körében akként rendelkezik, hogy a büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény. Az eljárási törvény részletes szabályozást tartalmaz a bizonyítási cselekmények lefolytatására is, melynek megszegése a bizonyíték kirekesztéséhez is vezethet. A műszeres vallomásellenőrzés a jelenleg hatályos és alkalmazandó eljárási törvényben bizonyítási cselekményként került szabályozásra, annak beszerzésével kapcsolatban aggályt nem fogalmaztak meg az eljárás során, így a bizonyítékok értékelése körében az alkalmazása nem kifogásolható.

[126] Azonban figyelemmel kell lenni arra, hogy a bizonyítási cselekmény nem bizonyítási eszköz. Bizonyíték pedig csak a Be. 165. §-ban felsorolt, emellett a Be. 166. § szerint törvényesen beszerzett és a Be. 167. §-ban foglaltaknak megfelelően értékelt bizonyítási eszközből származhat, tehát a bizonyítási eszköz a bizonyíték forrása. A bizonyítási cselekmények és a bizonyítás eszközei is a bizonyítandó tény felderítésére irányulnak, eltérő szabályozásukat az indokolja, hogy a bizonyítási cselekmények a bizonyítás eszközeinek megszerzése érdekében végzett eljárások, ezen cselekmények eredményeképpen nyerhetők bizonyítási eszközök, illetve a már meglévő bizonyítási eszköz esetében az abból származó bizonyító tény hitelességének, meggyőző erejének vizsgálatát segítik elő. Ez utóbbi különösen igaz a műszeres vallomásellenőrzés esetében, melyet igazol az is, hogy az eljárási

törvény kizárólag a vádemelést megelőzően engedi annak alkalmazását, tehát lényegében egy nyomozást orientáló szerepe van. A bizonyítékok értékelése körében ennek figyelembevételével kell alkalmazni a műszeres vallomásellenőrzést.

[127] Jelen ügyben I. r. vádlott vizsgálatáról készült jegyzőkönyv és szaktanácsadói vélemény tartalmazza, hogy a felismerő teszt egyértelmű felismerést bizonyító reakciókat nem hozott, jelentős reakciót tapasztaltak a városi lakás tételnél, míg ennél gyengébb reakciót regisztráltak a víkendház tételnél (nyomozati iratok V. kötet 1435. oldal). Ezen túlmenően semmilyen bizonyítási eszköz nem áll rendelkezésre, mely alátámasztaná, hogy zárt helyiségbe mentek a sértettel és az életének kioltása is ott történt meg. A terheltek tagadták, hogy ilyen történt volna, a bírói szakban kirendelt, egyesített szakértői véleményt készítő szakértők sem tudtak egyértelmű nyilatkozatot tenni a körben, hogy az emberölés ott történt-e, ahol a holttestet megtalálták, vagy máshol (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/182. számú jegyzőkönyv 3-4. oldal). Kétséget kizáró bizonyossággal csak az állapítható meg, hogy a sértettet ismeretlen helyre vitték.

[128] Arra figyelemmel, hogy az egyik cél az elrabolt pénz visszaszerzése volt, az egyértelműen megállapítható, hogy biztosan követelték a sértettől az elrabolt pénzt, hiszen részben ezért keresték meg és hívták ki a piacról, egyébként ezt nem vitatta sem I. r., sem III. r. vádlott, mindketten beszámoltak erről a vallomásukban. A másodfokú bíróság a tényállás e részét az [57] bekezdésben annyiban pontosította, hogy rögzítette azt is, hogy amíg ismeretlen módon és ideig próbálták megtudni, hogy hol van az elrabolt pénz és próbálták azt visszaszerezni, a sértett mindvégig a négy ember felügyelete alatt állt, szabadulni a felügyelet alól nem tudott. Ennek alapjául I. r. és III. r. vádlott azon egyező előadása szolgál, miszerint amikor kiszálltak a gépkocsiból, senki nem hagyta el a helyszínt. A sértettnek - akit már korábban a gépkocsinál bántalmaztak, majd akarata ellenére gépkocsival elvittek - a túlerőben lévő, jó fizikai adottságokkal rendelkező, ellene együttesen fellépő négy személlyel szemben nem volt lehetősége a menekülésre vagy arra, hogy kitérjen a vele szemben fellépő személyek elől.

[129] A körben, hogy a sértettel a gépkocsiból történő kiszállás után milyen hangnemben folyt a beszélgetés, I. r. és III. r. vádlott számos ellentmondó nyilatkozatot tett:

- az I. r. vádlott a nyomozás során azt adta elő, hogy a sértettel III.r. vádlott kezdett beszélni, kérdezte tőle, hol van a rablásból származó pénz, a sértett közölte, hogy annak egy részét már elköltötte, amit nem hittek neki, ezért elkezdtek a III. r. vádlott emberei fenyegetni, ijesztgetni, hogy mondja el, hol van a pénz, e közben pofonokat adtak neki, a lábát is kirúgták, lökdösték, amitől a sértett egyre idegesebb lett (nyomozati iratok VI. kötet 1727-1729., 1749., 2135. oldal). Ezzel szemben a bírósági szakban a kihallgatása kezdetén azt adta elő, hogy a sértettel valóban III.r. beszélt, de a beszélgetés közben semmilyen erőszak kifejtésére nem került sor (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/41. számú jegyzőkönyv 24. oldal).

- a III. r. vádlott a nyomozás során tett vallomásában csak azt ismerte el, hogy jelen volt, ott elkezdtek beszélgetni a sértettel, melyben az I. r. vádlott vett részt, de ő nem értette, mit mondtak egymásnak, majd a beszélgetés alatt elkezdtek ütlegetni a sértettet (nyomozati iratok VII. kötet 2083-2085. oldal), tehát e vallomása szerint a sértettel való beszélgetésben semmilyen formában nem vett részt. Majd a bírósági szakban történő kihallgatásakor már elismerte, hogy amikor kiszálltak a gépkocsiból, ő beszélt a sértettel, megegyeztek, hogy a sértett mennyi idő alatt adja vissza a pénzt, és hogy békén hagyja az I-II. r. vádlottakat, majd kezét fogott a sértettel és megköszönték egymásnak, hogy mennyire korrekték voltak (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/102. számú jegyzőkönyv 21. oldal), tehát itt már nem vitatta a beszélgetést, de annak során semmilyen erőszakról vagy fenyegetésről nem számolt be.

[130] Az elsőfokú bíróság az I. r. és III. r. vádlottak ellentmondásos nyilatkozataival szemben az [58] bekezdésben foglaltakat tanú 1. tanú nyomozati vallomására alapította,

melynek kirekesztésére - a fentebb kifejtettek szerint - nem volt perjogi indok, így annak felhasználása a tényállás megállapítása körében nem kifogásolható, illetve a tanú semmilyen magyarázattal nem szolgált e vallomása visszavonására. Tanú 1. tanú nyomozati vallomása alapján kétséget kizáró módon igazolt, hogy I. r. vádlott azt mondta a sértettnek, hogy ha nem fizeti vissza az elrabolt pénzt, akkor megfogja ölni, erre mondta a sértett az I. r. vádlottnak, hogy jobb is, ha megöli, mert ha nem, akkor azért, amit vele tett, ő fogja megölni (nyomozati iratok V. kötet 1219. oldal). A törvényszék az indokolás [284] bekezdésében logikus érveléssel fejtette ki, hogy erre az I. r. vádlotti fenyegetésre érkezett magának a sértettnek az a válasza, hogy „jobb is ha megöli, mert ha nem, ő fogja megölni”, tehát a sértetti mondatot bizonyosan meg kellett előznie az I. r. vádlott fenyegetésének. Megjegyzést érdemel, hogy arról, hogy nem békés hangnemben folyt a sértettel a beszélgetés, több más bizonyíték is rendelkezésre áll, így

- ha békésen szeretnék volna megbeszélni ezt, nem kellett volna a sértettet az akarata ellenére gépkocsival elvinni a piac közeléből, hiszen egy beszélgetésre sor kerülhetett volna fényes nappal az utcán is,
- Tanú 1. tanú azt is elmondta, hogy az I. r. vádlott azzal védekezett később II.r. előtt, hogy megfenyegette őt a sértett, ezért kénytelen volt megölni (nyomozati iratok V. kötet 1221-1223. oldal),
- I. r. vádlott nyomozati iratok VI. kötet 1729. oldali előadása is tartalmazza, hogy a sértett mondta, hogy neki és II.r.-nek vége van és ha nem ő öli meg őket, akkor a barátja, illetve, hogy megfenyegette őt a sértett, hogy neki és II.r.-nek vége van (nyomozati iratok VII. kötet 2211. oldal),
- II. r. vádlott is beszámolt arról, hogy I.r. vádlott mesélte neki, hogy ha nem tette volna meg, a sértett ölte volna meg őt (nyomozati iratok VII. kötet 1823. oldal), illetve ezt a szembesítéskor is fenntartotta, miszerint a sértett mondta az I. r. vádlottnak, hogy ha nem öli meg, ő öli meg (nyomozati iratok VII. kötet 2209. oldal),
- III. r. vádlottnak is van egy olyan vallomása, miszerint az események közben az I. r. vádlott mondta neki, hogy a sértettet azért kell megölni, különben maga kerül veszélybe (nyomozati iratok VII. kötet 2085. oldal).

[131] Az I. r. és III. r. vádlottak védői alaptalanul kifogásolták az ítélet [286] bekezdésben megfogalmazott következtetések - miszerint a sértettet a vallatás során kialakult szándékukból eredően azért ölték meg, mert a sértett nem tett eleget a pénz visszaadására történő felszólításnak, sőt még fenyegetőzött is - helyességét. Ugyanis az tényként megállapítható, hogy a pénz visszaszerzése volt az egyik cél, annak visszaadását követelték is a sértettől, mely végül nem járt eredménnyel. Erre nem egy kellemes, kedélyes beszélgetés közben került sor, hanem a sértett akarata ellenére történő gépkocsiba tuszkolása után, fenyegetőzések közepette, így a törvényszék következtetései helytállóak.

[132] Amennyiben megvizsgáljuk I. r. és III. r. vádlottak vallomását a tekintetben, hogy a sértett halálát eredményező bántalmazás végrehajtásakor ki volt jelen és annak körülményei miként alakultak, az I. r. és III. r. vádlott azt következetesen tagadta, hogy a sértett halálát eredményező bántalmazásban aktívan részt vettek, egyébként a vád szerint is azt a két ismeretlen személy végezte. Ellenben a bántalmazás körülményeinek egyéb részleteit mindig változóan adták elő:

- I. r. vádlott a nyomozás során először akként nyilatkozott, hogy amikor elkezdődött a sértett bántalmazása, mindannyian egy helyen voltak, tehát a sértett lökdöése, amikor pofonokat kapott és elesett, még együttes jelenlétükben zajlott. Majd ő és III.r. vádlott 10-15 méterrel arrébb kerültek, illetve később már akként nyilatkozott, hogy a sértett bántalmazása közben ő végig jelen volt, de az a sértett és a két ismeretlen közötti verekedés eredménye volt. III.r. vádlott elment a kocsinhoz telefonálni és csak akkor ment vissza, mikor ő elkezdett kiabálni (nyomozati iratok VI. kötet 1727-1729. és 1749-1751. oldal). I. r. vádlott a III. r. vádlottal való szembesítéskor már azt adta elő, hogy

a sértett megölésekor III.r. vádlott ott volt (nyomozati iratok VII. kötet 2131. oldal), később már ugyanezen alkalommal visszatért azon előadásához, hogy III.r. vádlott a cselekmény közben elment telefonálni, ezért valószínű nem is látta egészen, hogy mi történt (nyomozati iratok VII. kötet 2137-2139. oldal). A bírósági eljárásban lényegében azt tartotta fenn, hogy a cselekmény elején egy domb tetején még jelen volt III.r. vádlott, látta a sértett bántalmazásának kezdetét, meglökését, felpofozását, elesését, majd ezután a III. r. vádlott távozott telefonálni, így magát a halálos sérülés okozását nem észlelte közvetlenül (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/41. számú jegyzőkönyv 23. oldaltól és 17.B.15/2018/59. számú jegyzőkönyv 24. oldaltól),

- III. r. vádlott vallomásaiból kiemelés érdemel, hogy a nyomozás során 2017. június 27. napján védője jelenlétében részletes tartalmú nyilatkozatot tett a bántalmazás megtörténtéről. Ebben azt adta elő, hogy amikor az erdős részen megálltak és kiszálltak a gépkocsiból, mindvégig együtt maradtak a sértett ésők négyen, jelen volt a bántalmazás során mindvégig, észlelte, ahogy eldurvultak az események, látta és hallotta azt, hogy mi történik, azt is, amikor a két velük lévő személlyel az I. r. vádlott beszélt, akik ezután megölték a sértettet, látta, hogy a sértett nem mozdult, otthagyták a holttestet a helyszínen és távoztak (nyomozati iratok VII. kötet 2079-2087. oldal). A bíróságon tett vallomása a korábbi nyomozati vallomásával ellentétesen már arról szólt, hogy miután kiszálltak a gépkocsiból, ő békés hangnemben megbeszélte a sértettel az elrabolt pénz visszafizetését és azt, hogy a jövőben az I-II. r. vádlottakat békén hagyja, majd utána ott maradt a gépkocsinál telefonálni. Az I. r. vádlott közölte vele, hogy egy személyes kérdést kell még megbeszélniük a sértettel, ezért egy emelkedőre felsétáltak négyen, onnantól ő nem látott, nem hallott semmit, még egy pofont sem látott, utólag mondta el neki az I. r. vádlott a gépkocsiban, hogy a rablás során történt levizelést kellett megbeszélnie a sértettel (elsőfokú iratok 17.B.15/2018/102. számú jegyzőkönyv 20. oldaltól).

[133] A védekezésük értékelésekor fontos rögzíteni, hogy

- jól látható, hogy III. r. vádlottak védekezése folyamatosan változik, a nyomozati vallomásában szó sincs arról, hogy az I. r. vádlott a többiekkel egy domb tetejére ment volna fel, majd onnan a másik oldalra és ő semmit nem észlelt a sértett bántalmazásából, ahogy arról sem, hogy az I. r. vádlott neki arra hivatkozott volna, hogy van még egy elintéznivalója a sértettel, vagy hogy ő a gépkocsinál maradt telefonálni. Bírósági vallomását a bizonyítékok megismeréséhez igazította, ún. követő védekezést terjesztett elő, az eljárás folyamán nyilatkozatát a bántalmazás részleteiről mindig a rendelkezésre álló bizonyítékokhoz (különösen az I. r. vádlott vallomásához) alakította akképpen, hogy az megfeleljen az általa addig megismert bizonyítékoknak, illetve próbálta saját magát teljesen elhatárolni az ölési cselekménytől. Védekezése azonban ellentmond saját nyomozati előadásának és nincs összhangban az I. r. vádlott előadásával sem, aki határozottan állította, hogy a bántalmazás egy részét III.r. vádlott végignézte,

- mivel az elsőfokú bíróság nem találta igazoltnak azt, hogy a rablás során megalázták az I. r. vádlottat, ennek következményeként nem elfogadható III. r. vádlott védekezésében szereplő azon rész sem, hogy miután ő beszélt a sértettel, I. r. vádlott, a két ismeretlen személlyel és a sértettel tőle távolabbra elvonult, mert még akadt egymás között más megbeszélni valójuk, amiről később neki a gépkocsiban az I. r. vádlott elmondta, hogy a rablás során levizelte őt a sértett és ezt akarta vele elrendezni, ami végül a sértett halálához vezetett. Ugyanis a megalázás nem nyert igazolást, akkor az erre történő későbbi hivatkozás sem fogadható el,

- III. r. vádlott a bírósági eljárás során hangoztatta, hogy ha ő a gépkocsiból kiszállás után látta volna, hogy a sértettel szemben bármilyen erőszakot, akár csak egy pofont alkalmaznak, akkor azonnal leállította volna a többieket. Ellenben ennek saját, védője jelenlétében tett nyomozati vallomása mond ellent, mely szerint végignézte a sértett megölését anélkül, hogy bárkit ebben megakadályozott volna, valamint ez nincs összhangban az I. r. vádlott vallomásával sem, aki nem számolt be olyanról, hogy a III. r. vádlott tiltakozását fejezte volna ki, amikor látta a sértett bántalmazását, vagy megpróbálta volna annak folytatását leállítani,

- III. r. vádlott 2017. június 27. napján tett gyanúsítotti vallomásában nem számolt be arról az eseménysorról, amit az I. r. vádlott előadott, hogy a sértett megölésére tőlük függetlenül, a két ismeretlen és a sértett között kialakult verekedés során került sor, ugyanis a III. r. vádlott ebben a vallomásában kifejezetten I. r. vádlottat jelölte meg, aki minden áron azt akarta, hogy a sértettet megöljék és lényegében azt fejtette ki, hogy az I. r. vádlott utasítására ölték meg az ismeretlenek a sértettet.

[134] Az elsőfokú bíróság bizonyítottnak látta, hogy a két ismeretlen személy III. r. vádlott embere volt, így az arra hivatkozása, hogy ő az események egy részénél teljesen kivonta magát a történések menetéből és semmilyen ráhatása arra nem volt, azért nem elfogadható, mert

- saját nyomozati vallomása szerint mindvégig jelen volt;
- az általa vitt emberek nyilván nem saját elhatározásukból, önkényesen alakították az eseményeket;
- hallotta mind I. r. vádlott, mind a sértett oldaláról elhangzott fenyegetéseket;
- a sértett halálát eredményező bántalmazásnak is szemtanúja volt, tehát ezen körülmények együttes értékelése alapján az bizonyosan megállapítható, hogy a sértett halálát eredményező bántalmazásnál jelen volt és azzal egyetértett, ellene nem tiltakozott, nem avatkozott közbe, hogy azt megakadályozza.

[135] Az elsőfokú bíróság - ahogy fentebb már utalás történt rá - nem találta megállapíthatónak, hogy a sértett elrablására eleve azzal a szándékkal került sor, hogy megöljék. Azt állapította meg az tényállás [59] bekezdésében, hogy mivel a sértett hajthatatlan maradt és a követelés teljesítésétől elzárkózott, ezután került sor megölésére. A bizonyítási eljárás hangsúlyos részét képezte annak eldöntése, hogy a sértett megölésére vonatkozó utasítás mikor és kitől hangzott el.

[136] I. r. vádlott és III. r. vádlottak is tagadták, hogy a sértett megölésére szóló utasítást ők adták volna. E körben az elsőfokú bíróság az ítélet indokolása [319] bekezdésében helyesen vont következtetést arra, hogy a velük lévő két ismeretlen személy - akik a III. r. vádlott emberei voltak - nyilván nem saját elhatározásból cselekedtek és oltották ki a sértett életét, anélkül, hogy ebbe a jelen lévő I. és III. r. vádlottaknak, mint megbízóiknak, ne lett volna beleszólásuk. A tényállás e részének megállapításakor elsődlegesen tanú 1. tanú nyomozás során tett és az elsőfokú bíróság által elfogadott vallomása volt irányadó. A tanúnak a nyomozati iratok V. kötet 1219. oldalon található vallomása azt tartalmazza, hogy azután, hogy a sértett mondta az I. r. vádlottnak, hogy jobb is, hogy ha megöli, mert ha nem, akkor ő fogja megölni, I. r. vádlott szólt a vele lévő személyeknek, hogy akkor öljék meg a sértettet, tehát úgy mesélte, hogy ő utasította a vele lévő személyeket, hogy öljék meg a sértettet, akik ezt meg is tették. A tanú ezen vallomása értékelésekor figyelembe kell venni, hogy kik az I. r. vádlottal együtt lévő személyek, akiket a vallomásban említenek: III. r. vádlott és a két ismeretlen. Tehát tanú 1. tanú vallomásában szereplő rész, miszerint I. r. vádlott szólt a vele lévő személyeknek, hogy öljék meg a sértettet, két dolgot jelenthet:

- az I. r. vádlott közvetlenül a két ismeretlen személyt utasította, akik azt tanú 22. III. r. vádlott jóváhagyásával végrehajtották vagy
- az I. r. vádlott III. r. vádlottat, mint a megbízottját utasította, aki a saját maga által szervezett két ismeretlen személyt közvetlenül utasította.

[137] Lényegében az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás [59] bekezdés is vagylagosan ezt a két esetet rögzíti: az I. r. vádlott közvetlen utasítására vagy a III. r. vádlott közvetlen, azonban I. r. vádlottól származó közvetett utasítására hajtották végre az ismeretlenek a sértett megölését. Ezzel összhangban rögzítette a jogi indokolás [338] bekezdésben, hogy I. r. és III. r. vádlottak az ölési cselekmény felbujtói.

[138] Az elsőfokú bíróság azonban figyelmen kívül hagyta a Be. 7. § (4) bekezdésben foglalt alapvető rendelkezést, miszerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem

értékelhető a terhelt terhére. Tanú 1.tanú vallomása alapján bármelyik vagylagos verziót is állapítjuk meg, I. r. vádlott az ölési cselekmény felbujtójaként felel. Ezzel szemben III. r. vádlott esetében, kedvezőbb megítélésű, ha az került megállapításra, hogy I. r. vádlott közvetlenül a két ismeretlen személyt utasította, akik tanú 22. III. r. vádlott jóváhagyásával hajtották végre a magatartást, ugyanis ebben az esetben egy bűnsegédi magatartás róható a terhére. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság a tényállás [59] bekezdésben a „- vagy a III. r. vádlott közvetlen, azonban I. r. vádlottól származó közvetett utasítására” részt mellőzte és helyébe azt illesztette, hogy „, III. r. vádlott jelenlétében, egyetértésével, jóváhagyásával” került sor az I. r. vádlott által a két ismeretlen személy közvetlen utasítására, akik ezt követően a sértett életét kioltották.

[139] Az elsőfokú bíróság az indokolás [280] bekezdésben a bizonyítékok mérlegelésének eredményeképpen arra jutott, hogy I. r. és III. r. vádlottak vallomására nem lehet a tényállás azon részét alapítani, hogy mi volt a bántalmazás pontos menete, mennyi és milyen mértékű erőbehatás érte a sértettet, milyen testrészeken, illetve hogy milyen sorrendben zajlott a sértett bántalmazása, a fejet ért ütések megelőzték-e a szúrásokat. E körben a törvényszék az általuk előadottakat részletesen összevetette az egyesített orvos- és nyomszakértői vélemény és a helyszíni szemle jegyzőkönyv megállapításaival és ez alapján arra a következtetésre jutott, hogy vallomásuk e részben cáfolatot nyert. Az egyesített szakértői véleményt készítő szakértők az írásbeli véleményben pontosan megjelölték, hogy milyen szakértői vizsgálatot végeztek, milyen vizsgálat módszert alkalmaztak, illetve összefoglalták a szakmai ténymegállapításaikat, továbbá a bírósági tárgyaláson meghallgatásuk alkalmával részletes felvilágosítást is adtak. Tekintettel arra, hogy a Be. 197. § (1) bekezdésben foglalt egyik feltétel - nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit, nem egyértelmű, önmagával, illetve a szakértő rendelkezésére bocsátott adatokkal ellentétes, vagy a helyességéhez nyomatékos kétség fér - sem állapítható meg, a szakvéleménynek a bizonyítékok mérlegelése körében történő elvetésére nem kerülhetett sor. Így az elsőfokú bíróság a szakvélemény és a szakértők nyilatkozatai alapján rögzítette a tényállásban azt, hogy a sértettet milyen sorrendben és mely testrészén érte erőbehatás, arra milyen eszközzel került sor és ennek következtében a sértett milyen sérülésekhez szenvedett. A tényállást e körben az [59] bekezdésben csak azzal egészítette ki a másodfokú bíróság a szakvélemény alapján, hogy a fejet ért erőbehatások is túlnyomórészt nagy erejűek voltak.

[140] Ellenben a bántalmazás egyes körülményei tekintetében az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában számos olyan tényt rögzített, melyre vonatkozóan semmilyen bizonyítási eszközt nem jelölt meg, melyből származó bizonyítékot értékelt volna és ennek eredményeképpen tett volna kategorikus megállapításokat. Megjegyzendő, hogy ezeket egyébként a történeti tényállásban sem helyezte el. Ilyen, az ítélet indoklásából mellőzendő tétel a [227] bekezdésben az, hogy a párnahuzat alkalmas eszköze a vallatás során történt szájbetömésnek, illetve a [239] bekezdésben az, hogy a bántalmazás eszköze lehetett akár baseballütő, vagy teleszkópos acélbot (vipera) is. Mind a főügyészség, mind a védelem helytállóan kifogásolta ezen megállapításoknak az indokolásban szerepeltetését, ezek ugyanis jelen ügyben minden konkrét ténybeli alapot nélkülöző feltételezések.

[141] A tényállásban az elsőfokú bíróság iratszerűen rögzítette I. r. vádlott tagadásával szemben azt is, hogy közvetlenül a cselekmény után a sértett útlevelet égette el. Magának az útlevelet megsemmisítésének tényét az I. r. vádlott sem tagadta, de elmondása szerint az II. r. vádlott hamis útlevele volt. Ez a védekezése azonban azon túl, hogy II. r. vádlott kijelentette, hogy ez a hamis grúz útlevelet más színű volt és már nem is volt meg (nyomozati iratok VII. kötet 1933., 2193-2197. oldal), azért nem elfogadható, mert

- a cégnyilvántartási iratok szerint - helyesen nem 2015. hanem - 1995. decembertől, majdnem egy éve már II.r. vádlott néven szerepelt és valódi iratokkal rendelkezett a II. r. vádlott, semmi nem

kötötte a korábbi, más személyi adatokhoz, tehát az I. r. vádlottnak az ő védelmére hivatkozása nem elfogadható,

- a jelen lévő tanú 2. tanú számára is teljesen egyértelmű volt, hogy az a sértett útlevele volt (nyomozati iratok V. kötet 1003., 1013-1015. oldal),

- másrészt azután, hogy az I. r. vádlott közölte a lakásban lévőekkel, hogy a „sértettnek vége”, közvetlen utána teljesen ésszerű magatartás, hogy a meghalt sértett útlevelet égeti el, ennek magyarázata pedig az, hogy tanú 4. tanúként tett vallomása szerint (nyomozati iratok I. kötet 251. oldal) a sértett az útlevelet mindig magánál hordta, az útlevelet nem találták meg a sértett ruházatában, nem foglalták le más helyszínen sem, a megtalált holttest azonosítása könnyedén megtörtént volna, ha nála hagyják az iratot, ezért az I. r. vádlottnak érdekében állt annak azonnali megsemmisítése, hogy az azonosítás ez alapján elkerülhető legyen.

[142] III. r. vádlott által megvalósított fogolyszökés tekintetében az elsőfokú bíróság tényállása - melyet a terhelt beismerő vallomása és azt alátámasztó egyéb bizonyítékok: így rendőri jelentések, tanúvallomások és híváslisták - az elfogadott bizonyítékok tartalmának megfelelő, a másodfokú bíróság a tényállást a nyomozati iratok VII. kötet 2273. oldal alapján a [73] bekezdésben az iratismertetés időpontjának elírása miatt helyesbítette.

[143] Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállás alapján okszerűen vont következtetést I. r. és III. r. vádlottak bűnösségére.

[144] A jogi minősítés körében is teljesítette indokolási kötelezettségét, ennek olyan fokú megsértése, mint amire az I. r. vádlott védője hivatkozott a perbeszédében, nem állapítható meg. A minősítés szempontjából kiindulópontnak tekinthető, hogy az irányadó tényállás alapján nem azért rabolták el a sértettet, hogy megöljék, az eredeti terv az volt, hogy az elrabolt pénzt visszaszerezzék, megakadályozzák, hogy a jövőben a sértett hasonló cselekedetet hajtson végre ellenük, illetve helyreállítsák az I. r. vádlott tekintélyét. Az ölési szándék csak a cselekmény folyamatában, a sértett vallatása közben alakult ki.

[145] Az elsőfokú bíróság az ítélet [345-346] bekezdésben helytállóan fejtette ki, hogy az emberrablásnak két mozzanata van, az első a személyi szabadságtól való megfosztás, a második a személyi szabadságától megfosztott személy szabadon bocsátásának a követelés teljesítéséhez kötése.

[146] Jelen ügyben a személyi szabadságtól megfosztás a sértett akaratát megtörő és közvetlenül a személye ellen irányuló erőszakkal történt, hiszen az irányadó tényállás szerint az egyedül lévő sértett öt másik emberrel állt szemben a gépkocsinál, akik együtt vártak rá, szám- és erőfölényben voltak vele szemben, majd több alkalommal megütötték. Ebben a helyzetben a sértettnek esélye sem volt a saját akarata szerint cselekedni, nem önként, hanem az erőszak és a túlerő hatására szállt be a gépkocsiba, akarata ellenére vitték el gépkocsival. A gépkocsi hátsó ülésén, négy személlyel szemben az ellenszegülés és a szabadulása kilátástalan volt. Az irányadó tényállás szerint a sértett a helyszín elhagyására akkor sem volt képes, amikor a gépkocsiból kiszálltak, hiszen mindvégig a négy ember felügyelete alatt állt, szabadulni nem tudott. a túlerőben lévő, jó fizikai adottságokkal rendelkező, ellene együttesen fellépő négy személlyel szemben nem volt lehetősége a menekülésre. Tehát a sértettet helyváltoztatási és cselekvési szabadságában korlátozták a cselekmény teljes ideje alatt, mely az élete elleni támadás idején is fennállt, ezáltal a személyi szabadságától megfosztása folyamatos volt az esemény során.

[147] Az elkövetési magatartás második eleme a *célcselekmény* - a tettes a passzív alany szabadon bocsátását követelés teljesítésétől teszi függővé - is megvalósult. A követelés kinyilvánítása történhet kifejezetten vagy nyilvánvaló ráutaló magatartással is (BH2013. 262.). Az irányadó tényállás alapján a sértettől követelték az elrabolt pénzt, illetve megfenyegették, hogyha nem fizeti vissza a pénzt, megölik. Tehát - ahogy arra az elsőfokú

bíróság a jogi indokolás [348-351] bekezdésben részletesen rámutatott - a sértett akkor szabadulhatott, ha a követelésnek eleget tesz.

[148] Az emberrablás az elkövetési magatartás mindkét mozzanatának megvalósulásával válik befejezetté, e szempontból nincs jelentősége, hogy az elkövető követelését teljesítik-e vagy sem (BH2001. 413., BH2014. 327.) Figyelemmel azonban arra, hogy az emberrablás tartós bűncselekmény, a befejezettség és a bevégeztség szétválhat, a bevégeztséghez a passzív alany szabadulása, illetve minősített esetben a halála szükséges. Ebből következik, hogy a cselekmény a bevégeztségig egységet alkot, a bűncselekmény minősítő körülménye az alapeset befejezettségét követően is, egészen a bevégeztségig kifejtethető, illetve társtetteség és részesség a befejezetté válást követően, a bevégeztségig kapcsolódhat.

[149] A halál okozásával kapcsolatos minősített eset törvényi egységet létesítő összefoglalt bűncselekmény. Az emberrablás elkövetése a cselekmény bevégeztségéig magában foglalja a személyi szabadság megfosztásának folyamatos fenntartását is. Ha a személyi szabadságtól megfosztás folyamatos fenntartása megállapítható az élet elleni cselekmény elkövetése idején is és ennek során kerül sor a szándékos emberölés elkövetésére, akkor - ha ugyanaz az elkövetői kör és túllépésről nem beszélhetünk - az az összefoglalt bűncselekmény törvényi egységébe tartozik.

[150] E körben el nem mellőzhető jelentőséggel bír a cselekményben részt vevő elkövetők közötti szándékegység vizsgálata. Amennyiben az elkövetők mindvégig együtt jelen vannak a helyszínen és az egyik elkövető rögtönös szándékváltás folytán, a sértettet megöli, miközben ezt a másik elkövető észleli és annak véghezvitelét jelenlétével erősíti akként, hogy maga az ölési cselekményben nem vesz részt, de a kifejtett ölési cselekménytől határozottan és felismerhetően nem határolódik el, a helyszínen marad, a szándékos emberölésért részesként vonható felelősségre. Ugyanis ebben az esetben az elkövetők kölcsönös szándékegységben vannak és semmi nem zárja ki az ilyen magatartás szándéktartalmának az ölési szándékkal egyező értékelését (BH2018.267., BH2019.155.).

[151] Jelen eljárásban az irányadó tényállás szerint I. r. és III. r. vádlottak a sértett megölésében előzetesen nem állapodtak meg, azonban az eredeti tervhez képest egy szándékváltás történt. A cselekmény egésze alatt egymás jelenlétében és közvetlen közelségében voltak, egymásra figyeltek. Az egységes cselekménysorban egyik cselekmény következett a másiktól, a sértett megöléssel való fenyegetése, a sértett erre adott válasza után I. r. vádlott az ismeretlen társaknak címzett, ölési magatartásra szóló közvetlen utasítást adott. Ezt észelve attól III.r. vádlott nem határolódott el, nem gátolta meg, hanem a szándékváltást felismerve azzal egyetértett, az eredeti szándékot felváltó ölési cselekmény kapcsán szándékegységben I. r. vádlottal jelen maradt és jóváhagyta az utasítást, melyet az ismeretlen elkövetők a jelenlétükben végrehajtottak. Ezért az emberölési rész-cselekmény tekintetében I. r. felbujtó, III. r. vádlott bűnsegédi magatartást fejtett ki. Arra nincs adat, hogy a vádlottak előzetesen a sértett megölésében megegyeztek volna, de az ölési magatartás kifejtésekor mindketten jelen voltak és azzal egyetértettek. Erre figyelemmel I. r. és III. r. vádlott és ismeretlen társaik közötti szándékegység az élet elleni cselekmény tekintetében megállapítható.

[152] A 3/2013. számú Büntető jogegységi határozatban foglaltaknak megfelelően figyelemmel a támadás körülményeire (legalább nyolc rendbeli, többségében nagy erővel történő ütések és szúrások sorozata), a támadott testtájékra (különösen a fej és a mellkas, mely köztudomásúan életfontosságú szervek), megállapítható, hogy felismerték, hogy a bántalmazás a sértett halálát okozhatja. Tudatukban felmerült a halál bekövetkezésének lehetősége és kívánták is a következményeket, vagyis a következményekkel érzelmileg azonosultak. Ezért a tényállásban foglalt magatartás egyenes szándékkal elkövetett emberölést megvalósító emberrablásként minősülő.

[153] Tekintettel arra, hogy a törvényi egységet alkotó cselekmények egységes jogi értékelést vonnak maguk után, a minősítés a különböző elkövetői minőségben (tettesként, társtettesként, felbujtóként, bűnsegédként) megvalósított részcselekmények közül a legsúlyosabbhoz igazodik, részesség nem állapítható meg tettesség mellett. I. r. és III. r. vádlottak az emberrablás két mozzanatában (személyi szabadság megsértése és a sértett szabadon bocsátásának a követelés teljesítéséhez kötése) társtettesi magatartást fejtettek ki, míg a szándékos emberölés magatartását felbujtóként, illetve bűnsegédként valószínűsítették meg. Az egységes elbírálás elvére figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan minősítette cselekményüket a súlyosabb részcselekmény okán társtettesként elkövetettnek.

[154] II. r. vádlott esetében az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy azzal a magatartásával, hogy részt vett a sértett személyi szabadságától erőszakos megfosztásában, közvetlen tényállási elemet valószínűsított meg. Az ő esetében a szándékegységet vizsgálva rögzíthető, hogy arról bizonyosan tudott, hogy a sértettel szemben szabadulása feltételként követelés fog elhangozni és ennek tudatában vett részt az eszközcselekmény végrehajtásában. Tekintettel arra, hogy az emberrablás alapesetének mindkét mozzanatával tisztában volt, melyet a társai végre is hajtottak, az emberrablás alapesetének befejezett alakzatért felel. Ezért a másodfokú bíróság II. r. vádlottal szemben társtettesként elkövetett emberrablás büntette [1978. évi IV. törvény 175/A. § (1) bekezdés I. fordulat] miatt indult eljárást tekinti megszüntetettnek.

[155] II. r. vádlott esetében is megállapítható, hogy vádlott társaival a sértett megölésében előzetesen nem egyezett meg. Az irányadó tényállás alapján ő a gépkocsival nem ment a társaival, a többiek későbbi magatartásánál térben és időben sem volt jelen. Így arról nem tudott, hogy az eredeti megállapodáshoz képest I. r. és III. r. vádlottak szándéka módosult és a sértett megölését hajtották végre. Ezért az emberrablás alapesetét magában foglaló szándékegységen túlmenően végrehajtott ölési cselekményért - társai minőségi túllépése folytán - büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg.

[156] A bíróság eljárása vádhoz kötött, vagyis a mindenkori vád jelöli ki a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit (EBH2013. B.10.). A vád a bíróságot két irányban is köti: csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről és csak a vádban megjelölt cselekményről lehet dönten, tehát a bíróság kötve van a vád tartalmához mind a személy, mind pedig a tényállás tekintetében. A vád tartalmát azok a tények alkotják, amelyeket az ügyész a vád előterjesztésekor, vagy módosításakor, mint megtörtént eseményt előad (BH2006. 281.).

[157] A Be. 6. § (2) és (3) bekezdés rendelkezik a vádelvről, ennek keretében

- a vádkimerítési kötelezettségről: a bíróságnak a vádról döntenie kell, a vádon túl nem terjeszkedhet
- a tettazonosság elvéről: a bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet és csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz.

[158] A vádelv kérdéséről számos eseti döntés ad iránymutatást, ezek közül a jelen ügy szempontjából kiemelést érdemlőek az EBH2011. 2385., EBH2013. B.10., EBH2015. B.13., EBH2002. 617., BH2017. 217., BH2014. 331., BH2011. 245., BH2005. 7., BH2006. 42., BH2005. 242., BH2001. 213., melyek lényege, hogy:

- Nem jelenti a vádelv sérelmét, ha a bíróság ügydöntő határozatában megállapított tényállás ugyan nem fedi teljesen a vádiratban leírt tényeket, de a bűncselekmény törvényi tényállásának lényeges elemét alkotó tények tekintetében annak megfelel, ezért a tettazonosság keretein belül marad.
- Nem értékelhető a vádon túlterjeszkedésként az, ha a bíróság egy bűncselekmény törvényi tényállását megvalósító elkövetési magatartás kapcsán a tettazonosság keretei között a vádiratban le nem írt tény is megállapít, és a cselekményt ennek figyelembevételével értékeli.
- A vádelv sérelme nélkül a bizonyítás eredményéhez képest például a sértett személye, az elkövetés

helye, módja, eszköze, eredménye, indítéka, a vagyoni hátrány (kár) összege stb. tekintetében az ítéleti tényállás eltérhet a vádbeli ténymegállapításoktól, de a cselekmény lényege nem változhat.

- A vádelv nem jelent minden részletre kiterjedő szükségszerű azonosságot a vádban leírt és az ítéletben megállapított történeti tények között, annál is inkább, miután a bíróság nincs kötve a vádbeli minősítéshez, és az eltérő minősítés, eltérő tényelemek megállapítását is szükségessé teheti az ítéletben.

- A vádelv a vád és az ítélet tényállása közötti ún. teljes történeti azonosságot nem követeli meg. Ha az ítélet tényállásának minden részlet és mozzanat tekintetében a vádiratban leírtakkal azonosnak kellene lennie, az a bíróság ténymegállapító tevékenységét csupán a vádban leírt tények ellenőrzésére szűkítené. Ezzel szemben a bíróság döntését a valósághű tényállásra alapozza.

[159] Mindezen iránymutatások alapján tehát megállapítható, hogy tettazonosság két történeti tény-, eseménysorozat azonosságát, az ítélet és a vád viszonyában pedig azt a követelményt jelenti, hogy a vád és az ítélet ugyanarra a történeti eseményre vonatkozzék, a vád és az ítélet tényei azonosak legyenek. A tettazonosság akkor valósul meg, ha az ítélet azokon a tényeken alapul, amelyeket a vád magában foglal. Ha a jogerős ítélet tényállása ugyanazt a történeti eseményt öleli fel, mint amely a vád tárgya, a két történeti esemény azonos.

[160] Több eseti döntés is foglalkozik azzal, hogy mivel a vád tárgyává tett tények jogi elbírálásában a bíróságot az ügyész indítványa nem köti, nem sérti a vádelvet, ha a bíróság a tettazonosság keretein belül a vádtól eltérően minősíti a cselekményt, például a lopás miatt emelt vád alapján orgazdaságot (BH1995. 504.), hűtlen kezelés helyett csalást (BH2006. 278.) csalás helyett orgazdaságot állapít meg (BH2011. 245.).

[161] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság is a vádtól eltérő minősítés lehetőségének megállapításakor a vád tárgyává tett cselekményről a tettazonosság keretein belül állapította meg, hogy az más bűncselekmény megállapítására lehet alkalmas. Lényegében mindhárom vádlott cselekményét az ítéletben a vádelv sérelme nélkül, a vádtól eltérően minősítette.

[162] Mindezekre figyelemmel II. r. vádlott esetében nincs helye az emberölés miatt emelt vád alól felmentő rendelkezésnek, mivel a vádbeli és az ítéleti tényállás, bár bizonyos fokban eltér egymástól a bizonyítási eljárás és a tudati tényekre történt következtetés eredményeképpen, különösen az emberölési szándék kialakulásának időpontja tekintetében, de lényeges mozzanataiban, a jogilag jelentős tényekben megegyezik, így a kettő között tettazonosság állapítható meg, jogi értékelés nélkül maradt cselekvőiséget II.r. vádlott esetében a felmentő rendelkezés mellőzése sem eredményez. Ezért a másodfokú bíróság II. r. vádlottal szemben az ellene bűnsegédként elkövetett emberölés büntette [Btk. 160. § (1) és (2) bekezdés a), b) és c) pontja] miatt emelt vád alóli felmentő rendelkezést mellőzte.

[163] III. r. vádlott terhén megállapított fogolyszökés esetében a jogi indokolás annyiban szorul kiegészítésre, hogy a magatartás célzatára - nevezetesen hogy a büntetőeljárás alól kivonja magát - az eset összes körülményei alapján lehet következtetést vonni. Az irányadó tényállás alapján ugyanis a III. r. vádlott mindenki előtt titkolva ezen szándékát, napokkal előtte megtervezte a házi őrizet helyének elhagyását, külföldi hívószámon tartott emberekkel kapcsolatot, megszervezte, hogy az éjszaka közepén egy külföldi rendszámú gépkocsi érte jöjjön és a határon átkelve Szlovákiába menekült.

[164] Az elsőfokú bíróság az ítélet [369-373] bekezdésében az új Büntető törvénykönyv, a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2013. július 1. napján történt hatálybalépésére tekintettel helytállón vizsgálta, hogy a vádlottakra nézve az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályban lévő anyagi jogi szabályok alkalmazása eredményez kedvezőbb elbírálást. Az 1978. évi IV. törvény, illetve a Btk. 2. § (1)-(2) bekezdése szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha azonban a cselekmény az elbírálásakor

hatályban lévő új büntető törvény szerint már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, akkor az új törvényt kell alkalmazni.

[165] Az ítélkezési gyakorlat következetes abban, hogy

- a Btk. 2. § alkalmazása vádlottanként, illetve mindig a vád tárgyává tett bűncselekményre, illetve bűncselekményekre konkretizálva vizsgálendő (BH2013. 232.)
- az elkövetéskor hatályos anyagi jogszabály a cselekmény elkövetésének időpontjában hatályos büntető törvénykönyv. Több, anyagi halmazatban lévő bűncselekmény megvalósítása esetén a legutóbb megvalósított bűncselekmény elkövetési ideje tekinthető az elkövetés időpontjának, ebben az esetben valamennyi bűncselekményre egységesen az ekkor hatályos törvényt kell alkalmazni (BH2002. 467., BH2004. 304.),
- a cselekmény elbírálásának idején az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének időpontja értendő (BH2009. 231., BH2014. 35.),
- annak eldöntésénél, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos törvényt kell-e alkalmazni és melyik törvény eredményez enyhébb elbírálást, az alkalmazandó büntetés nemén és mértékén kívül a büntetőjogi felelősségre vonatkozó összes rendelkezést együttesen kell vizsgálni (BH2014. 201.),
- a feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb rendelkezések ellenére sem állapítható meg az enyhébb elbírálás lehetősége, ha a vád tárgyát képező bűncselekményre előírt különös részi büntetési tétel súlyosabb (BH2015. 1., BH2015. 269., BH2017. 283.).

[166] I. r. és II. r. vádlottak esetében az elkövetési idő: 1996. augusztus 23. napja, ellenben III. r. vádlott esetében - figyelemmel az ügyek egyesítésére és a halmazati büntetésre - a legutolsó cselekmény, tehát a fogolyszökés elkövetési ideje: 2018. február 19. napja határozza meg az elkövetéskor hatályos anyagi jogszabály alkalmazását. Valamennyi vádlott esetében az elbíráláskori anyagi jogszabály a 2021. február 11. napján hatályos Btk.

[167] I. r. vádlott esetében a vád tárgyává tett bűncselekmény tekintetében a korábbi és az új anyagi jogszabály rendelkezései vizsgálatának eredményeként megállapítható, hogy a cselekmények büntethetősége, a büntetőjogi felelősségre vonás feltételeiben nincs eltérés, a vád tárgyává tett magatartás az új törvény értelmében is bűncselekmény, de a minősítéshez igazodó büntetési tételkeretek nem azonosak. Az elbíráláskor - 2021. február 11. napján - hatályos jogszabály rendelkezései lényegesen szigorúbb büntetési tételkerettel fenyegetik az emberrablás minősített esetét, ahogy azt az elsőfokú bíróság az ítélet [370-371] bekezdésében helyesen rögzítette. Alappal utalt ugyanakkor a fellebbviteli főügyészség arra, hogy a büntetési tétel középértékéből történő kiindulás szabálya a Btk. 2.§-a alkalmazása szempontjából közömbös, az a cselekmény súlyosabb vagy enyhébb megítélésére nincs kihatással, a bíróságra pusztán indokolási kötelezettséget ró. Ettől függetlenül azonban az I. r. vádlottal szemben annak ellenére, hogy a feltételes szabadságra bocsátás feltételei [a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pont szerint kétharmad rész kitöltése után nyílik meg a lehetőség] kedvezőbbek az elbíráláskori anyagi jogszabályban, összességében megállapítható, hogy az elkövetéskor - 1996. augusztus 23. napján - hatályos anyagi jogszabály alkalmazása indokolt.

[168] III. r. vádlott esetében azonban az egységes elbírálás alapján az elkövetés időpontban - mely 2018. február 19. napja - hatályos jogszabály értelmében az emberrablás [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat és (4) bekezdés] tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel fenyegetett, míg a fogolyszökés vétsége [Btk. 283. § (2) bekezdés] két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, így a halmazati büntetésre vonatkozó Btk. 81. § (3) bekezdés értelmében a büntetési tételkeret 10 évtől 22 évig terjedő szabadságvesztés, e körben az ítélet [387] bekezdés helyesbítendő, illetve ebben az időpontban már a Btk. 38. § rendelkezési alapján kellett döntenie a feltételes szabadságra bocsátásról. Az elbíráláskor - 2021. február 11. napján - hatályos anyagi jogszabály

összevetése alapján megállapítható, hogy sem a cselekmények minősítése, sem a büntetés kiszabása során alkalmazandó szabályokban nincs változás, erre figyelemmel a III. r. vádlott esetében sem eredményez kedvezőbb elbírálást az elbíráláskori jogszabály alkalmazása, tehát a főszabály szerint az elkövetéskor - 2018. február 19. napján - hatályos anyagi jogi rendelkezéseket kell figyelembe venni. Ezért a másodfokú bíróság III. r. vádlott cselekményeit a Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont I. fordulatóba ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő társtettesként elkövetett emberrablás büntettének és a Btk. 283. § (2) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő fogolyszökés vétségének minősítette.

[169] *A büntetést - céljának szem előtt tartásával - a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez.* A büntetési célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A bűncselekmény elkövetőivel szemben kiszabott büntetés nem csupán magára az elkövetőre bír hatással, hanem a társadalom többi tagjára nézve is. A büntetés kiszabásakor a bíróságnak minden esetben e kettős cél szem előtt tartásával kell eljárnia.

[170] A másodfokú bíróság a jogi indokolásban a generális prevenció körében kifejtetteket annyiban pontosítja a [374-376] bekezdésben, hogy az emberélet védelme mindenkor elsődleges, az élet elleni erőszakos bűncselekmények elkövetése ennyi idő távlatából is elvetendő, függetlenül attól, hogy arra üzleti vita rendezése miatt vagy más okból került sor. A büntetés kiszabásakor a bíróságnak a társadalom felé azt egyértelmű üzenetet kell megfogalmazni, hogy az ilyen jellegű magatartások nem megengedettek, ezért a határozott ideig tartó, végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és a közügyektől eltiltás szükséges és indokolt.

[171] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása körében értékelendő körülményeket helyesen vette számba. Az enyhítő körülmények körében az időmúlás értékelése megfelel a Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény III/10. pontjában foglaltaknak, mely kimondja, hogy ezen enyhítő körülménynek nagyobb a nyomatéka, ha megközelíti az elévülési időt. Jelen esetben az emberrablásként értékelt bűncselekmény elkövetésétől - 1996. évtől - a másodfokú elbírálásig majdnem 25 év telt el. Az Emberi Jogok Európai Bírósága több magyar vonatkozású ügyben is foglalkozott a tisztességes tárgyaláshoz való jog kérdésével az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikke alapján (Csanádi kontra Magyarország, Németh kontra Magyarország és Aupek kontra Magyarország). Ez ugyanis kimondja, hogy „Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.” Ez az időmúlás a vádlottnak - az iratanyagból megállapíthatóan - nem felróható, ezért a büntetés kiszabásakor nyomatékkan javukra értékelendő, melyet a bíróság a Be. 564. § (4) bekezdés b) pont alapján figyelembe is vett.

[172] Az I. r. és a III. r. vádlottak terhén megállapított bűncselekmények közül a minősített emberrablást a törvényalkotó a különös részben szereplő büntetési tételkeret meghatározásával - a társadalmi értékrendet is közvetítve - a legnagyobb tárgyi súlyú bűncselekmények között helyezte el, a büntetési tétele megegyezik a minősített emberölés fenyegetettségével. Azonban a büntetés mértékének meghatározásakor a konkrét magatartás tárgyi súlyát is figyelembe kell venni. E tekintetben a másodfokú bíróság egyetértett a törvényszéknek az ítélet [385] bekezdésében kifejtett álláspontjával. Az emberrablásnak nem feltétele a jogtalan haszonszerzésre törekvés és annak sincs a tényállásszerűség szempontjából jelentősége, hogy a követelés jogszerűtlen vagy jogos. Bármely követelés alkalmas a bűncselekmény megállapítására, ha az elkövető jogtalan, avagy jogos, illetőleg

jogosnak vélt követelés teljesítésétől teszi függővé a sértett szabadon bocsátását (BH2002. 470., BH2003. 442., BH2005. 237.). Egészen más tárgyi súlyú azonban az emberrablás, ha jogtalan, vagy ha jogos követelés teljesítését célozza, utóbbi nyilvánvalóan enyhébb megítélésű cselekmény. Ezt támasztja alá az is, hogy a bűncselekmény méltányolható indítóoka a Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény II/9. pont értelmében enyhítő körülményként értékelendő. Nem hagyható figyelmen kívül és a büntetés kiszabásakor jelentőséggel bír, hogy jelen cselekmény előzménye és kiváltó oka I. r. vádlottal szemben a sértett által megvalósított rablási magatartás volt. Ezen körülmény és a példátlanul hosszú időmúlás volt az oka annak, hogy az ítéletábra az ügyészségnek a büntetés súlyosítására irányuló indítványát nem tartotta megalapozottnak.

[173] Az I. r. és III. r. vádlottak esetében a büntetés kiszabásakor figyelembe kell venni a cselekményben betöltött konkrét szerepüket és az általuk megvalósított magatartást is. A másodfokú bíróság által részben módosított és ezáltal irányadónak tekintendő tényállás alapján nem állapítható meg, hogy III. r. vádlottnak a cselekmény elkövetésében betöltött szerepe annyival markánsabb és meghatározóbb lett volna, mely indokolná I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetéshez képest két évvel hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabását. Mindezek alapján a másodfokú bíróság III. r. vádlott esetében a büntetés enyhítését tartotta indokoltnak, a belső arányosság követelményének ez felel meg. Ezért az ítéletábra III. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének tartamát - a közügyektől eltiltás mértékének érintetlenül hagyása mellett - 7 évre mérsékelte.

[174] Az 1978. évi IV. törvény 45. § (2) bekezdés és a Btk. 35. § (2) bekezdés is lehetőséget ad a büntetés kiszabásánál irányadó körülményekre tekintettel a törvényben előírtnál eggyel enyhébb vagy szigorúbb végrehajtási fokozat megállapítására. Az emberrablás súlyosabban minősülő esetében a szabadságvesztés végrehajtási fokozata az 1978. évi IV. törvény 42. § (2) bekezdés b) pont, illetve a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pont ad) alpont szerinti fegyház. A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy I. r. és III. r. vádlott esetében is lehetőség van az eggyel enyhébb, vagyis fegyház helyett börtön fokozat megállapítására, melyet a jelentős időmúláson túl indokolt a terheltek büntetlen előélete és az, hogy a törvénnyel azóta sem kerültek összetűzésbe.

[175] Az eggyel enyhébb végrehajtási fokozatra tekintettel a [395] bekezdés annyiban szorul helyesbítésre, hogy I. r. vádlott feltételes szabadságra bocsátásának akkor van helye az 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdés II. fordulata alapján, ha a büntetés legalább háromnegyed részét kitöltötte. III. r. vádlott pedig a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pont szerint a szabadságvesztésből feltételes szabadságra legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható.

[176] Az elsőfokú bíróság - a jogszabályi feltételek fennállása ellenére - vagyonekobzást nem alkalmazott III. r. vádlottal szemben. A Btk. 74. § (1) bekezdés a) pont értelmében vagyonekobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett. A vagyonekobzás célja a bűnös úton elért vagyongyarapodás, a bűncselekménnyel ténylegesen elért jogellenes vagyonszerzés, jogellenes bevétel elvonása (BH2009. 133., Bkv. 69. számú kollégiumi vélemény). Az irányadó tényállás szerint a terv végrehajtásáért I. r. vádlott 10.000.- amerikai dollárt ígért III. r. vádlottnak, melyet az 1996. augusztus 23-át követő napokban át is adott részére. A bűncselekményben való részvételért járó bevétel a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben származó vagyon, mely vagyonekobzás alá esik. Erre a ma már meg nem lévő és az eljárás során le nem foglalt amerikai dollárra a másodfokú bíróság a vagyonekobzást az 1978. évi IV. törvény 75. § (1) bekezdés a) pont alapján forint pénzüsszegben kifejezve rendelte el III. r. vádlottal szemben oly módon, hogy az átadás körülbelüli időpontjában a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza

középárfolyamának adatai közül a legkedvezőbb, 1996. augusztus 27. napján érvényes 153,96 forinttal számolva annak összegét 1.539.600.- forintban határozta meg.

[177] Az ítélet indoklásában a [392-393] és [395-397] bekezdésben foglaltakat akként helyesbíti, hogy

- I. r. vádlott esetében a szabadságvesztés az 1978. évi IV. törvény 40. § (2) bekezdés alapján határozott idejű, a szabadságvesztés végrehajtási fokozata az 1978. évi IV. törvény 42. § (2) bekezdés b) pont szerinti fegyház helyett az 1978. évi IV. törvény 45. § (2) bekezdés alkalmazásával az 1978. évi IV. törvény 43. § a) pont alapján börtön, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét az 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdés II. fordulat biztosítja, a beszámítás alapja az 1978. évi IV. törvény 99. § (1) és (2) bekezdés,

- III. r. vádlottal szemben a büntetési célt a Btk. 79. §, a büntetéskiszabás elveit pedig a Btk. 80. § (1) bekezdés határozza meg, a Btk. 82. § (2) bekezdés a) pont alkalmazásával kiszabott szabadságvesztés - mely a Btk. 81. § (1) bekezdés alapján halmazati büntetés - végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pont ad) alpont szerinti fegyház helyett a Btk. 35. § (2) bekezdés alkalmazásával a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pont alapján börtön, a feltételes szabadságra bocsátásról szóló rendelkezés a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontban foglaltakon, a közügyektől eltiltás a Btk. 61. § (1) bekezdésen és a Btk. 62. § (1) bekezdésen alapul.

[178] A másodfokú bíróság a beszámításra vonatkozó rendelkezést

- I. r. vádlott esetében a nyomozati iratok II. kötet 533-537., 551-557., 607-609., VI. kötet 1495-1497., 1521-1524., 1587., 1609-1613., 1637-1647. oldalon lévő, az elsőfokú iratok 17.B.15/2018/9. és 188-IV. szám alatti,

- III. r. vádlottal szemben a nyomozati iratok VII. kötet 2003-2005., 2017-2019., 2025., 2043-2049. oldalon lévő, az elsőfokú iratok 17.B.15/2018/66., 88. és 188-IV. szám alatti iratok alapján helyesbítette.

[179] III. r. vádlott esetében az őrizetben, házi őrizetben és letartóztatásban töltött idő beszámításra vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) és (3) bekezdés a) ponton alapul. 2018. április 27. napjától 2018. szeptember 19. napjáig kiadatási letartóztatásban töltött idő beszámítása a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény 36. § alapján - mely kimondja, hogy a kiadatási kérelem teljesítése esetén a kiadatási kérelem alapján külföldön történt fogva tartás idejét a bíróság által megállapított büntetésbe be kell számítani - került sor.

[180] A másodfokú bíróság mellőzi az ítélet [399-404] bekezdésekben, az esetlegesen jövőben lefolytatandó idegenrendészeti eljárással kapcsolatos okfejtést, mivel a bíróság feladata az igazságszolgáltatás, a törvényszék előtti eljárási szakban a vádról való döntés.

[181] A másodfokú bíróság a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezések körében a Győri Fellebbviteli Főügyészség átiratában kifejtett álláspontot mindenben osztotta. A nyomozás során személy 1. tanú poligráfós vizsgálatának elrendelésére az ügyel összefüggésben került sor, annak elvégzése nem tekinthető szükségtelennek, mivel a bizonyítandó tények megismerése érdekében alkalmazták a vizsgálatot. Téves az az elsőfokú bírói álláspont, hogy ez a vádlottak bűnösségének megállapítását nem segítette elő, hiszen a nyomozás folyamatában e vizsgálatnak is volt orientáló szerepe, mely a nyomozást előbbrevítte és annak befejezését elősegítette. Így e bűnügyi költség is azzal a cselekménnyel összefüggésben merült fel, melyben a bíróság I. r. és III. r. vádlottak felelősségét megállapította, ezért az általuk egyetemlegesen viselt bűnügyi költség összegét a másodfokú bíróság e vizsgálat során felmerült költséggel megemelte 954.077.-forintra és értelemszerűen ezzel csökkentette az állam terhén maradó bűnügyi költség összegét.

[182] Az ítélet rendelkező részében a Be. 561. § (2) bekezdés b) pontban meghatározott, a Be. 184. § (2) bekezdés szerinti személyes adatok közül I. r. vádlottnak a Be. 10. § (1) bekezdés 11. pont szerinti lakcímét és a Be. 184. § (2) bekezdés e) pont szerinti

személyazonosító okmányának számát helyesbítette, a fogvatartási hely feltüntetését mellőzte, míg III. r. vádlottnak a Be. 10. § (1) bekezdés 15. pont szerinti tényleges tartózkodási helyét pontosította.

[183] Fenti indokokra figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, egyéb rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta.

[184] III. r. vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől 2021. február 11. napjáig előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítása a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdésen alapul.

[185] A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség részben II. r. és III. r. vádlott kirendelt védőjének díjaként, részben az orosz nyelvű tolmácsolás kapcsán merültek fel. Mivel a bíróság II. r. vádlottal szemben a büntetőeljárást megszüntette, e vádlott kirendelt védőjének díját a Be. 575. § (1) bekezdés alapján az állam viseli. Tekintettel arra, hogy a III. r. vádlott és védője által bejelentett fellebbezések enyhítésre irányulóan eredményre vezettek, ezért a másodfokú bíróság a Be. 613. § (2) bekezdés a) pont alapján mentesítette III. r. vádlottat e bűnügyi költség megfizetése alól. A tolmácsolás kapcsán felmerült bűnügyi költség a Be. 576. § (1) bekezdés b) pont alapján az állam terhén marad.

[186] A másodfokú bíróság II. r. vádlottat a Be. 455. § (7) bekezdés alapján tájékoztatta a Be. 845. § (2) bekezdés b) pont ba) alpont, a Be. 848. § és a Be. 849. § (1) bekezdés szerint, az alaptalanul alkalmazott szabadságkorlátozásért járó kártalanításról.

[187] A Fővárosi Ítéletábra ítélete elleni fellebbezést a Be. 615. § (1) és (2) bekezdés zárja ki.

Budapest, 2021. február 11.

dr. Szalai Géza
a tanács elnöke

. Sárecz Szabina Martina
előadó bíró

. Bíró Emese
bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 2020. március 5. napján kelt 17.B.15/2018/188. számú ítélete I. r., II. r. és III. r. vádlottakkal szemben a Fővárosi Ítéletábra mint másodfokú bíróság 3.Bf.142/2020/56. számú ítéletében foglalt változtatásokkal 2021. február 11. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2021. február 11.

. Szalai Géza
a tanács elnöke